

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Osman ÖZDEMİR*

Konu Örüntüsü

Giriş

Teknoloji ve Bilgi Çağında Dil Öğretimi

Türkçe Öğretiminde Kullanılabilecek Teknoloji Tabanlı Uygulamalar ve Kullanım Alanları

Öğretim yöntemleri

Türkçe öğretiminde kullanılabilecek uygulamalar ve etkinlik önerileri

Sosyal ağlar

Ims – hızlı mesajlaşma servisleri

Ders yönetim sistemleri

Kahoot

Padlet

Podcast

Ses kayıt programları

Dil Derslerinde Teknoloji Kullanımına Yönelik Uygulama Deneyimleri

Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımının Gelişimine Yönelik Bir Gelecek Perspektifi: Arttırılmış

Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Sınıfları

Kaynakça

Giriş

Teknolojinin hatta en eski teknolojik araçların bile dil eğitiminde kullanılmasındaki başarı, eğitimcilerin teknolojik araçları derslerine ne şekilde uyarladığı ile ilgilidir (Davis, 2006). Yani teknolojinin doğası gereği kimi sorunları çözeceğini düşünmek ya da sürece sihirli bir değnek gibi etki edeceğini beklemek yanlıştır. İnternet temelli teknolojilerin temel işlevleri açısından öğrencilerin okuryazarlık becerilerini geliştiremediği belirtilmektedir. Programların doğası gereği, metni işlemeye yönelik bir dosya ya da web sayfası açıldığında öğrencileri telaffuz veya gramer çalışmak, ana fikri bulmak ya da farklı okuryazarlık becerilerini geliştirmek için bir yönlendirme yahut alıştırma bulunmamaktadır (Baker, 2000). Bu noktada dijital teknolojilerin Türkçe derslerine entegre edilmesi, okuryazarlık eğitiminde süreci destekleyen etmenler haline getirilmesi gerektiği görülmektedir. Belirtilen bu süreç de tamamen öğretmenin teknolojiyi derse uyarlama becerisi ile ilgilidir. Buradan hareketle dil öğretiminde teknoloji kullanımı hem öğretmen hem de öğrenci bağlamında farklı becerileri gerektirmektedir.

Türkçenin öğretiminde teknolojinin kullanımı konusunda dil öğrenmenin yanı sıra teknolojiyi kullanma becerilerinin de önemli olduğunu söylemek olanaklıdır. Warschauer (2002) teknoloji ile dil eğitiminin ilişkisini ele aldığı çalışmasında, teknoloji dil öğrenme için bir araç mıdır yoksa dil öğrenme teknolojiye erişimde bir araç mıdır, diye sorgular. Sonuçta gerek dilin gerekse teknolojinin birey ve toplumun gelişiminde birer araç olduğunu belirtir çünkü teknolojiyi bir araç olarak kullanıp dili öğrenen bir birey, aynı zamanda teknolojiyi kullanıp o dilde sunulan birçok dijital bilgiyi de edinir. Bu noktada dil becerileri ile teknolojinin birbirini içeren ve birbirinin edimlerini kolaylaştıran iki farklı beceri olduğu görülmektedir.

Birçok araştırmacı eğitimde teknoloji kullanımında sınırlılıkların nedeni olarak öğretmenlerin genellikle internet ve teknolojik araçların sadece ödev hazırlama ve araştırma yapmak için kullanılmasına dayalı olduğunu belirtir (Davis, 2006). Garret (1991) ise eğitimde teknoloji kullanımının sınırlılığı konusunda eğitimcilerin vizyonlarının sınırlılığını vurgulamaktadır. Ona göre eğitimciler bu sınırlı vizyonları nedeniyle teknolojiyi etkin bir araç olarak görmek yerine başlı başına bir yöntem olarak

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
E-posta: o.ozdemir@izu.edu.tr

betimlemektedir. Oysa teknolojik araçlar birer eğitim yöntemi değil, eğitim yöntemlerinin daha etkin uygulanmasında kullanılacak etkin araçlardır. Aynı şekilde Goertler (2009) de dil eğitiminde teknoloji kullanımını ele aldığı makalesinde, teknolojinin bir yöntem olduğu yanlışlığının yanında, dil eğitimi ve teknoloji alanında var olan kavram yanlışlarına değinir. Derslerine teknolojiyi başarıyla adapte etmek isteyen eğitimciler teknolojiyi eğitim sürecine adapte etmekle uğraşmanın yanında bu kavram yanlışları ile de baş etmek durumunda kalmaktadır. Bu kavram yanlışları dört temel başlık altında; 1. teknolojinin monolitik (tek parça olan ve içeriğine yeni hiçbir şey almayan) olduğu, 2. eğitimde teknoloji kullanımı bir yöntem olduğu, 3. bugünün teknolojisinin bir bireyin bilmesi gereken her şey olduğu ve 4. teknolojinin öğretmenlerin yerini alacağı şeklinde ifade edilmektedir. Bu konuları kısaca ele alacak olursak; ilk olarak eğitimde kullanılabilen araçların web ortamlarının üzerinde değişiklik yapılabilen ve bunlar öğretmen ile öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenebilmektedir. Dolayısıyla bunların monolitik bir yapıyı ihtiva etmediği söylenebilir. Diğer taraftan bu teknolojik araçlar öğretim yöntemleri için etkin bir şekilde kullanılacak araçlardır yani bir yöntemden ziyade, yöntem ve teknikler için kullanılabilen araç gereçlerdir. Üçüncü noktaya gelecek olursak, bilimde yaşanan gelişmelerin baş döndürücü hızı, bireylerin bilmesi gereken her şeyin teknolojik araçlar sayesinde ulaşılabilir olduğu izlenimini yaratabilir. Ancak bilinmesi gereken temel husus, teknolojinin her şeyin anahtarı olmadığıdır. Son olarak teknolojinin öğretmenlerin yerini alacağı düşüncesi... Geleceğe yönelik yapılan tahminlerde sıkça üzerinde durulan bu konunun da şimdilik pek gerçekçi olmadığını belirtmek gerekmektedir. Örneğin, yapılan çeşitli çalışmaların sonuçlarına bakıldığında uzaktan eğitime başlayan bireylerin eğitimi yarıda bırakma oranının %60'lara kadar vardığı belirtilmektedir (Bersin, 2004). Yani eğitim sürecinde sınıf ortamı, öğretmen – öğrenci ve öğrenci – öğrenci etkileşimi gibi birçok etken çıkarıldığında teknoloji tek başına öğrenciyi motive edememektedir. Bu bağlamda ifade edilen tüm verilerden yola çıkarak eğitimde öğretmenin temel öğretici olması, teknolojiyi yaptığı uygulamalara etkin bir araç olarak uyarlayabilmesi ve ihtiyaç duyulduğunda kontrolü ele alarak öğrencilerin eğitim sürecini yönlendirmesi gerektiği görülmektedir. Schrum (2005) ise eğitimcilerin teknolojiyi kullanımı konusunda yetersizlik durumuna farklı bir bakış açısı ile bakar. Ona göre 1980'li yıllardan itibaren eğitimciler teknolojiye aşina olmadıkları ya da bunun derse yapacağı katkıdan emin olmadıkları için ilgili çalışmaları hep yazılım ve donanım alanında uzman kişiler yapmıştır. Dolayısıyla pedagojik anlamda uzmanlığı olmayan kişilerin yaptığı çalışmaların yeterli başarıyı gösteremediğini ifade eder. Ancak günümüzde genel anlamda eğitimde, özelde de dil eğitiminde teknolojiyi derse uyarlama konusunda uzman kişilerin yaptığı çalışmalarla bu durumun değiştiği görülmektedir. Bu konuda karma yöntem (blended learning) ya da ters yüz edilmiş öğretim (flipped learning) gibi yöntemlerle teknolojinin dil eğitimine başarı ile kullanılabildiği görülmektedir.

Eğitimde teknolojinin doğası gereği birtakım sorunları tek başına çözeceğini düşünmek ya da sürece sihirli bir değnek gibi etki edeceğini beklemek yanlıştır. Bu nedenle teknolojik araçlar, başlı başına birer eğitim yöntemi olarak algılanmamalı, eğitim yöntemlerinin daha etkin uygulanmasında kullanılacak etkin araçlar olarak görülmelidir.

Dijital teknolojinin dil eğitimine entegre edilmesi; öğrencilerin alıştıkları ders işleme, etkinlik, iş birlikli çalışma ve ödev yapma alışkanlıklarını değiştirdiği için öğrencilerin ve öğretmenlerin bu değişime farklı tepkiler verdikleri görülmektedir. Örneğin, Baranovich (2013) ve Farah (2014) yaptıkları teknolojik uygulamaların yazma sınıflarında ilk başta mesafeli karşılandığını ancak zamanla öğrencilerin kendilerini bu sürece uyarlayabildiklerini belirtmiştir. Buna karşın Moran (2014)'ün yapmış olduğu çalışmada ise öğrencilerin önce teknolojik uygulamaya karşı hevesli olmalarına rağmen zamanla ilgilerinin azaldığını belirtmiştir. Burada, teknolojiye yönelik algılarımızın ve ondan beklentilerimizin teknoloji kullanımımıza etki ettiği görülmektedir. Sonuç olarak Türkçe derslerinde teknolojinin kullanımını ele alırken ders ve içinde bulunulan dönemin koşulları ile ilişkisinin ortaya koyulması önemlidir.

Teknoloji ve Bilgi Çağında Dil Öğretimi

Teknolojinin eğitimde kullanımı konusu denildiğinde aklımıza ilk gelen husus internet ve dijital teknolojilerin kullanımı olmaktadır. Eğitimde teknoloji kullanımı konusunda yapılan çalışmalara bakıldığında her dönemde farklı bir teknolojik aracın kullanımına yoğunlaşıldığı görülür. Örneğin 20. yüzyılın başlarında Abdülfeyyaz Tefvik (1919), o zaman diliminde kullanılmaya başlayan ve Avrupa'da çok popüler olan projeksiyon cihazının eğitime entegre edilmesi üzerine yoğunlaşırken Mac Donald vd. (1977) bilgisayarların eğitimde kullanımlarının potansiyeli üzerine araştırma yapmışlardır. Günümüze gelindiğinde ise akademik çalışmaların artık mobil uygulamaların, internetin ve yeni çıkan diğer teknolojik araç – gereçlerin kullanımı üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Bu yönelimin temel nedeni, bilgi teknolojilerindeki ve eğitim uygulamalarındaki gelişim ve değişim olarak ifade edilebilir.

Günümüzde birçok eğitimci ya da politikacı teknoloji ve bilgi çağına çocukların hazırlanması gerektiğini söyler. Aslında bu, 1980'li yıllardan itibaren popülerleşen bir kavram olan bilgisayarların eğitimde kullanımına yönelik ilginin artması sonucunda oluşan ezber bir söylemdir. Bu söylemin altyapısının genel olarak da doldurulmadığı görülmektedir. O yıllardan itibaren sanki yalnızca sınıf içine bilgisayar ya da türevi bir teknolojik aracın alınması ile tüm eğitimsel sorunların üzerinden gelinebileceği algısı oluşmuştur. Schrum, (2005) bu durumu şöyle betimler: “*Sınıf içerisine bir bilgisayar koyup bunun öğrencilerimizi daha akıllı hale getireceğini ve bunu her zamankinden daha hızlı ve daha ucuz bir şekilde yapacağını bekliyoruz. Sadece geriye yaslanıp sihrin gerçekleşmesini izlememiz gerekiyor. Keşke hayat o kadar basit olsaydı ve o kadar kolay öğrenseydik!*” Bu alıntı; yapılan birçok akademik çalışma, yurt genelinde büyük ölçekli projeler (FATİH Projesi gibi) ya da teknolojik gelişmeler ışığında zamanla gelişen yatkınlık gibi birçok etmene karşın eğitimde dijital teknolojilerin beklenen derecede ve yeterli etkinlik düzeyinde kullanılmamasının nedenini açıklar niteliktedir. Yani, Türkçe dersine bu teknolojik cihazları adapte edecek öğretmen eğer bu konuda yetkin değilse sadece teknolojinin doğası gereği birtakım sorunları çözeceğini beklemek gerçekçi görülmemektedir. Rüschoff ve Ritter (2001) de benzer bir şekilde içinde bulunduğumuz iletişim sonrası çağda bile dil öğretimine yönelik geleneksel bakış açılarının etkililiğinin sürdüğünü belirtmektedir. Geleneksel sınıf düzeni, ders araç – gereçleri ve iletişim yöntemlerinin hakim olduğu bir sınıfta bu araçların entegre edilmesinde sıkıntı yaşanması son derece doğaldır. Örneğin etkileşimli birçok uygulamanın kullanılabilmesi akıllı tahtalar, okullarda projeksiyon cihazı gibi görüntüyü yansıtmada dışında hangi işlevde kullanılmaktadır ya da ders kitaplarında verilen etkinliklerde mail kutucuğu gibi bir şekil çizip içine kalemle e-posta yazdırmak öğrencilerin teknolojik ortamda iletişim kurabilme becerilerine ne ölçüde yardımcı olur? Sonuç olarak Türkçe öğretiminde teknoloji destekli öğrenme öğretme süreci tasarımı ve uygulama konusunda gerek öğretmenin teknolojiyi derse uyarlama becerisinin yükseltilmesi gerek ders araç ve gereçlerinin bu teknolojilere daha uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Türkçe Öğretiminde Kullanılabilecek Teknoloji Tabanlı Uygulamalar ve Kullanım Alanları

Öğretim yöntemleri

Harmanlanmış öğretim

Harmanlanmış öğretim yöntemi en temel ifade ile teknolojik imkânların geleneksel sınıf ortamıyla bir araya getirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yüzyıllardır süren geleneksel yüz yüze öğrenme ortamı ile yeni teknolojilerin geliştirdiği iletişim ve etkileşim olanaklarının etkili bir biçimde bütünleştirilmesi ile uygulanır (Garrison ve Kanuka, 2004). Peki bu entegre edilme nasıl sağlanmaktadır? Örneğin İnternet teknolojisi yaygınlaştığından beri internet araştırması ödevlerine sıklıkla rastlanmaktadır. Ancak ders dışında internetten ödev verilmesi harmanlanmış bir öğrenmeyi mi anlatmaktadır? Kuşkusuz hayır, burada iki ortamın etkili şekilde harmanlanmasına dikkat edilmesi gerekir. Harmanlama olarak ifade edilen işlem de dört farklı şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar;

Harmanlanmış öğretim, teknolojik imkânların geleneksel sınıf ortamıyla bir araya getirilmesidir. Burada harmanlamadan kasıt, iki öğretim ortamının da etkili olarak kullanılmasıdır. Yani sınıf içinde projeksiyon cihazı kullanmak ya da internetten ödev vermek harmanlanmış öğretim için yeterli değildir.

1. Bir eğitim hedefine ulaşmak için web tabanlı teknoloji ortamlarını (Örneğin; canlı sanal sınıf, bireyselleştirilmiş eğitim, işbirlikli öğrenme, video akışı, ses ve metin) birleştirmek
2. En üst düzey öğrenmeyi sağlayabilmek için öğrenme teknolojileri ya da ders dışı teknolojiler ile çeşitli pedagojik yaklaşımları (örneğin, yapılandırmacılık, davranışçılık, bilişselcilik) birleştirmek,
3. Her türlü öğretim teknolojisini (örneğin, videokaset, CD-ROM, web tabanlı eğitim, film) öğretmenin yürütücüsü olduğu yüz yüze eğitim ile birleştirmek,
4. Öğrenme ve çalışmanın eş zamanlı bir etkisini yaratmak için öğretim teknolojisini gerçek meslek görevleriyle bir araya getirilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Driscoll, 2002; Graham, 2006).

Her öğrencinin öğrenme gereksinimleri ve tercihleri farklıdır. Eğitim kurumları; doğru içeriği doğru zamanda, doğru insanlara ulaştırmak için stratejilerinde öğrenme yaklaşımlarının bir karışımını kullanmalıdır. Harmanlanmış öğretim, birbirini tamamlayacak öğrenme ve uygulama tarafından öğrenilen davranışı teşvik edecek şekilde tasarlanmış çoklu öğretim ortamlarını birleştirmesi özelliği ile bu amaca hizmet eder (Singh, 2003). Yani harmanlanmış öğretimde temel olarak dikkat edilen konu yüz yüze öğretim ile dijital ortamın ders amacıyla kullanımı boyutlarının avantajlarını bir araya getirmektir. Örneğin Türkçe öğretiminde temel amaç dil becerilerinin geliştirilmesi olduğu için sınıf içi uygulamalar, öğrencilerin birbirleri arasındaki iletişimsel süreçler önem arz etmektedir. Bu nedenle harmanlanmış öğretim yöntemi hem sınıf içi ders anlatımı hem de teknolojinin imkânlarını kullanma noktasında avantajlar sağladığı için kullanımı iyi sonuçlar sunabilir.

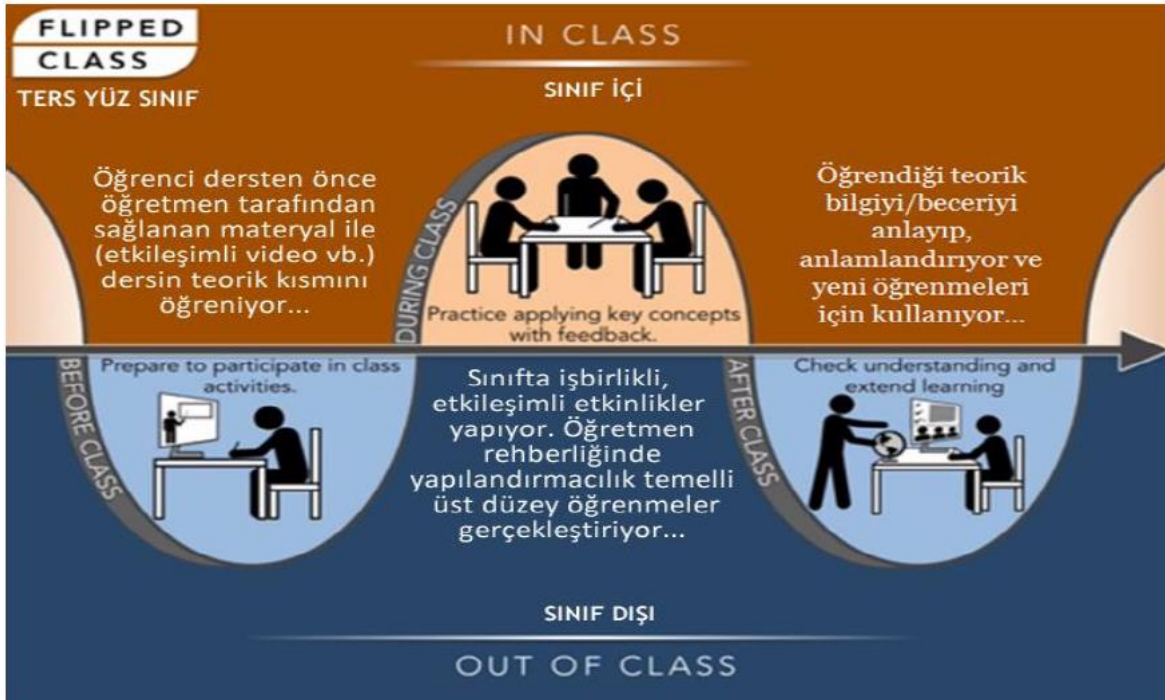
Ters-yüz edilmiş öğretim yöntemi

Ters-yüz edilmiş öğretim yöntemi aslında harmanlanmış öğrenmenin bir alt dalı olarak ifade edilmektedir. Ancak burada ayrıca söz edilmesinin temel nedeni, klasik ders işleme ve ödev yapma mantığını kökten değiştiren bir yöntem olmasıdır. Teknolojinin eğitimde ne şekilde bir rol üstleneceği konusu bakış açılarına ve yapılan uygulamalara göre farklılıklar göstermektedir. Bu noktada temel öğretici konumunda öğretmenin olduğu ve bilgisayarın yardımcı bir araç olarak kullanıldığı *Bilgisayar Destekli Öğretim* ve öğretmenin rehber olduğu, temel öğreticinin bilgisayar olduğu *Bilgisayar Temelli Öğretim*'den bahsedebiliriz (Vural, 2006). Öğretmenin ve sınıf ortamının olmadığı sanal ortamlarda dersi yarıda bırakma oranı yüksek olabilmektedir. Bunun temel nedeninin bilgisayarın ve sanal ortamın motivasyon boyutunda öğrencilere yeterli gelmediği gerçeğidir. Buna karşın geleneksel sınıf ortamına bakıldığında ise derslerin tekrarı için yeterli zamanın ayrılamaması veya derslerin daha çok teorik düzeyde işlenmesi gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu nedenle hem geleneksel sınıf ortamının korunması hem de dijital teknolojilerin kullanıldığı daha etkili ve uygulamaya dayalı bir eğitim verilmesi gerekmektedir. Bu noktada ters - yüz edilmiş sınıf metodunun (Flipped Classroom) belirtilen taleplere cevap verebileceği düşünülmektedir. Son yıllarda kullanımı gittikçe artan bu yöntem, 2007 yılında Aaron Sams ve Jonathan Bergman tarafından ortaya atılmıştır. Bu yöntemin temel ilkesi klasik ders işleme tarzındaki sınıfta ders işleme ve evde ödev yapma sistemini terse çevirip ders anlatımını evde, ödevi ise sınıfta öğretmenin karşısında yapma mantığına dayanmaktadır. Buna göre öğretmen anlatacağı dersi videoya çekip internet üzerinden yayınlar. Öğrenciler dersi almadan bir gün önce videoyu izleyip gerekli notları alırlar. Burada videoyu tekrar tekrar izleme olanağı sunulduğu için zorlanılan konuların öğrenilmesi kolaylaşır. Öğrenciler anlamadıkları noktaları ise internet üzerinden öğretmene sorarlar. Öğretmen öğrencilerin sorularından yola çıkarak sınıfı gruplara ayırır ve ders tamamen uygulamalı olarak işlenir. Sınıftaki ders süresince öğretmen hem yapılan uygulamaları inceleyecek yeterli zamanı elde etmiş olur hem de öğrencileri gruplar hâlinde iş birlikli çalışmaya teşvik ederek onların sosyal gelişimine katkıda bulunur (Bergmann ve Sams, 2012). Bu özellikleri ele alındığında ters - yüz edilmiş

Ters yüz edilmiş öğretim yönteminin temel çıkış noktası *sınıfta ders işleme - evde ödev* sistemini terse çevirip evde internet ortamında dersin teorik kısmını tamamlayıp ödevi sınıfta öğretmenin gözetiminde yapılmasını sağlamaktadır. Bu yöntem, Türkçe eğitiminin beceriye dayalı alanlarında başarıyla kullanılabilir bir yöntem olarak görülmektedir.

öğretim yönteminin hem daha etkili bir öğrenme-öğretme süreci sağlayacağı hem de dijital bilgi çağında öğrencilerin daha iyi birer okuryazar olmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ters - yüz edilmiş sınıf yöntemi, temelde üç problem durumuna çözüm sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, derste anlayamadığı konularda daha fazla konu anlatımı tekrarına ihtiyaç duyan öğrencilerin yaşadıkları sorunların çözülmesidir. İkincisi, herhangi bir nedenle dersi kaçıran öğrencilere kaçırdıkları derslerin evde izletilerek sınıftan geride kalmamalarının sağlanmasıdır. Üçüncüsü ise daha uzun bir sürede, öğretmenle birebir ya da grupta yapılan uygulamalarla öğrencilerin ezberlemek yerine konunun mantığını kavramasının sağlanmasıdır (Bergmann ve Sams, 2012). Ters-yüz edilmiş öğretim yöntemi Türkçe öğretiminde başarılı bir şekilde uygulanabilecek bir yöntem olarak görülmektedir. İlerleyen bölümlerde ters-yüz edilmiş öğretim yöntemi ile ders yönetim sistemlerinin bütünleştirildiği bir etkinlik örneği geliştirilmiştir.

Şekil 1: Ters-Yüz Edilmiş Öğretim Yöntemi Şeması (Karaca, 2016.)

Uzaktan eğitim

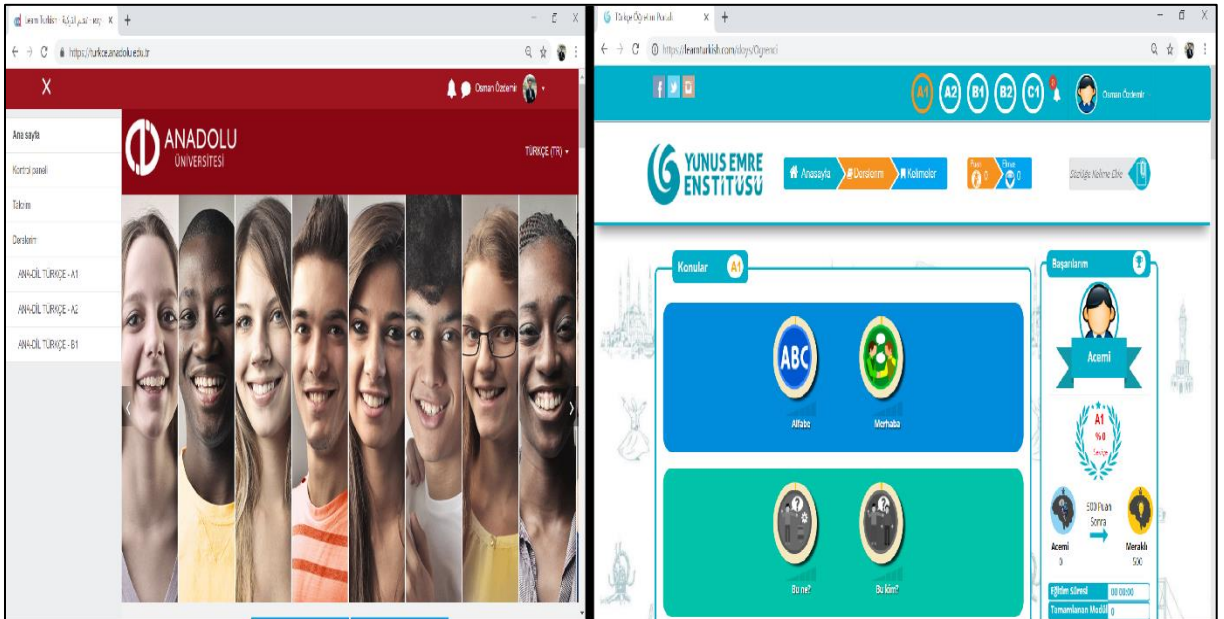
Uzaktan eğitim yöntemi öğrenen ile öğretene kişinin aynı fiziksel ortamı paylaşmadığı durumlar için geçerlidir. Çeşitli nedenlerden dolayı örgün eğitim olarak adlandırdığımız öğretmen- öğrenci ve sınıf ortamının bir arada bulunduğu eğitim modelinden farklı bir eğitim şekline ihtiyaç duyulması ile ortaya çıkmıştır (Al ve Madran, 2004). İlk olarak 1892 yılında Wisconsin Üniversitesinde başladığı ifade edilen bu kavramın bugünkü anlamda uzaktan eğitim mantığına dönüşmesi 1920'li yıllarda, dünya genelinde yaygınlaşması ise 1960'lı yıllara rastlamaktadır (Adıyaman, 2002). Uzaktan eğitim uygulamaları tanımlardan da anlaşılacağı üzere fiziksel ders verme imkânının olmadığı durumlarda kullanılmaktadır. Türkçe öğretimi açısından bakıldığında iletişim becerilerinin gelişimi açısından sınıf ortamında yapılan beceri eğitiminin öncelikli olduğunu belirtmek gerekir. Ancak okula

Uzaktan eğitim, fiziksel sınıf ortamının olmadığı dijital ortamlarda anlatılan dersleri ve sonunda yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarını kapsar. Sınıf ortamında gerçekleşmemesi yer, ulaşım ve zaman açısından ekonomiklik sağlamaktadır. Buna karşın dil öğretimi açısından bakıldığında sınıf içi iletişimin olmaması ve alan yazında sıkça değinilen dersi yarıda bırakma oranları bir dezavantaj teşkil edebilir.

gitme olanağı bulamayan dezavantajlı gruplara yönelik bu yöntemin kullanılması ise onların günlük hayatlarında ve akademik süreçlerinde fırsat eşitliğini sağlamak noktasında bir işlev görebilir. Özellikle eğitim almaya olanağı olmayan dezavantajlı gruplara (okuryazarlık eğitimi almamış yetişkinlerin, göçebe tarım işçilerinin ve çocuklarının eğitimi gibi) okul ortamında Türkçe derslerinin sağlanamadığı durumlarda kullanılması önemlidir. Bunun yanı sıra yine Türkiye'ye göç etmiş, çok sayıda mülteci öğrencinin Türkçe öğrenebilmesi için uzaktan eğitim seçeneğine önem verilerek bu kitlelere sunulması gerekmektedir.

Uzaktan eğitimin etkililiği konusunda alanyazında yapılan birçok çalışma, yarıda bırakma oranının (drop out rate) yüksekliğine değinir (Sweet, 1986; Bersin, 2004; Cambuzzi, Rigo ve Barbosa, 2015; Tan ve Shao, 2015; Oliveira, Oesterreich ve Almeida 2018). Buna karşın uzaktan eğitime eğer gerekli motivasyonla devamlılık sağlanırsa yüz yüze eğitimden daha etkili olduğunu belirten çalışmalar da yer almaktadır. Nitekim Şahin ve Tekdal (2005) 1994 – 2004 yılları arasında yüz yüze ders ile uzaktan eğitimi karşılaştıran 50 akademik çalışmayla yaptığı meta analiz çalışması sonucunda uzaktan eğitim derslerinin daha başarılı olduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla Türkçe öğretimi açısından bakıldığında uzaktan eğitim, doğru ve etkili bir şekilde tasarlanması koşuluyla etkili bir ders verme yöntemi olarak kabul edilebilir.

İnternet teknolojisinin gelişmesi ve yaygınlaşması ile internet ortamında yabancı dil eğitimi ve öğrenme aktivitelerinde ciddi bir gelişim görülmekte, eğitim ortamlarında kullanılabilecek bilgiler ve öğrenme aktiviteleri geniş olarak internet ortamında yer almaktadır (Karal ve Berigel, 2006). Bu noktada bilgisayarlar ve özellikle internet, dil öğretimi konusunda farklı bir eğitim ortamı ve imkânı sağlamaktadır. Uzaktan eğitim seçeneğinin en önemli artısı zaman ve mekândan tasarruf sağlamasıdır. Böylece bireyler buldukları yerden hareket etmeden kendilerine sunulan ders içeriğini alabilmektedir. Öğrencinin anlayamadığı noktaları tekrar dinleme imkânı da uzaktan eğitimin sağladığı diğer bir avantajdır. Bunun yanında öğrencinin performansının ölçülmesi, bunların önceki etkinliklerle karşılaştırılması, istatistiğinin tutulması gibi konularda bilgisayarlar son derece yarar sağlamaktadır. Türkçe öğretimi ile ilgili Türkiye'deki üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri lisans 1. sınıf öğrencilerine yönelik sözlü ve yazılı anlatım derslerini uzaktan yürütebilmektedir. Bunun dışında Anadolu Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsünün ise yabancı dil olarak Türkçe uzaktan eğitim portalları yine bu konuda örnek gösterilebilir. Özellikle yabancı ülkelerde olup Türkçeye ve Türk kültürüne ilgi duyan yabancılar ve çeşitli nedenlerle Avrupa ülkelerine, Amerika'ya ya da Avustralya'ya göçmüş olan Türklerin Türkçe öğrenmek isteyen iki dilli Türk çocuklarına da farklı bir alternatif olabilir.

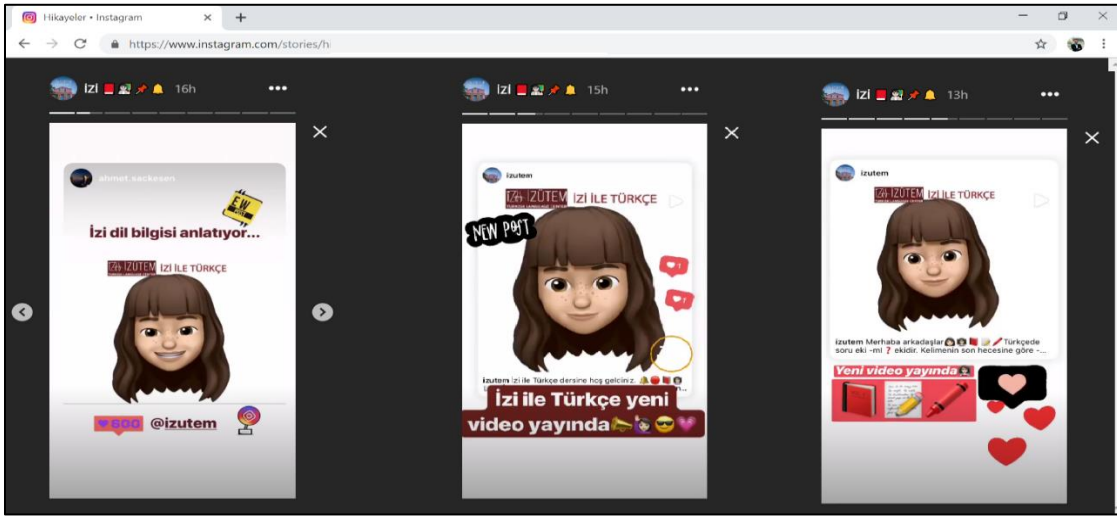
Şekil 2: Anadolu Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsünün uzaktan Türkçe öğretimi portalları

Türkçe öğretiminde kullanılabilecek uygulamalar ve etkinlik önerileri

Sosyal ağlar

Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal ağlar kullanıcıların düşüncelerini, farklı etkinliklerini, video ve fotoğraflarını paylaşabildikleri sanal ortamlardır. Bu web sayfaları ve uygulamalar dil öğretiminde farklı bir ifade ortamı arayan öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılabilir (Chartrand, 2012). Türkçe öğretimi için bakıldığında tüm becerinin geliştirilmesinde bu tip sosyal ağlar kullanılabilir. Günümüzde Instagram popüler bir uygulama olduğu için onun üzerinden bir örnek verilebilir.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Türkçe Eğitim Merkezinin tasarladığı bir uygulamada İzi isimli bir çizgi karakter Türkçe öğretiminde kullanılmaktadır. Bu çizgi karakter üzerinden 24 saat yayında kalan hikâyeler atılmakta ve öğrencilerin bu sayede günlük olarak kısa kısa bilgi paketlerini düzenli olarak edinmeleri sağlanmaktadır. Bu sayfayı ve videoları güncel olarak yaklaşık 4 bin öğrenci takip etmektedir (<https://www.instagram.com/izutem/?hl=tr> erişim: 04.05.2019).

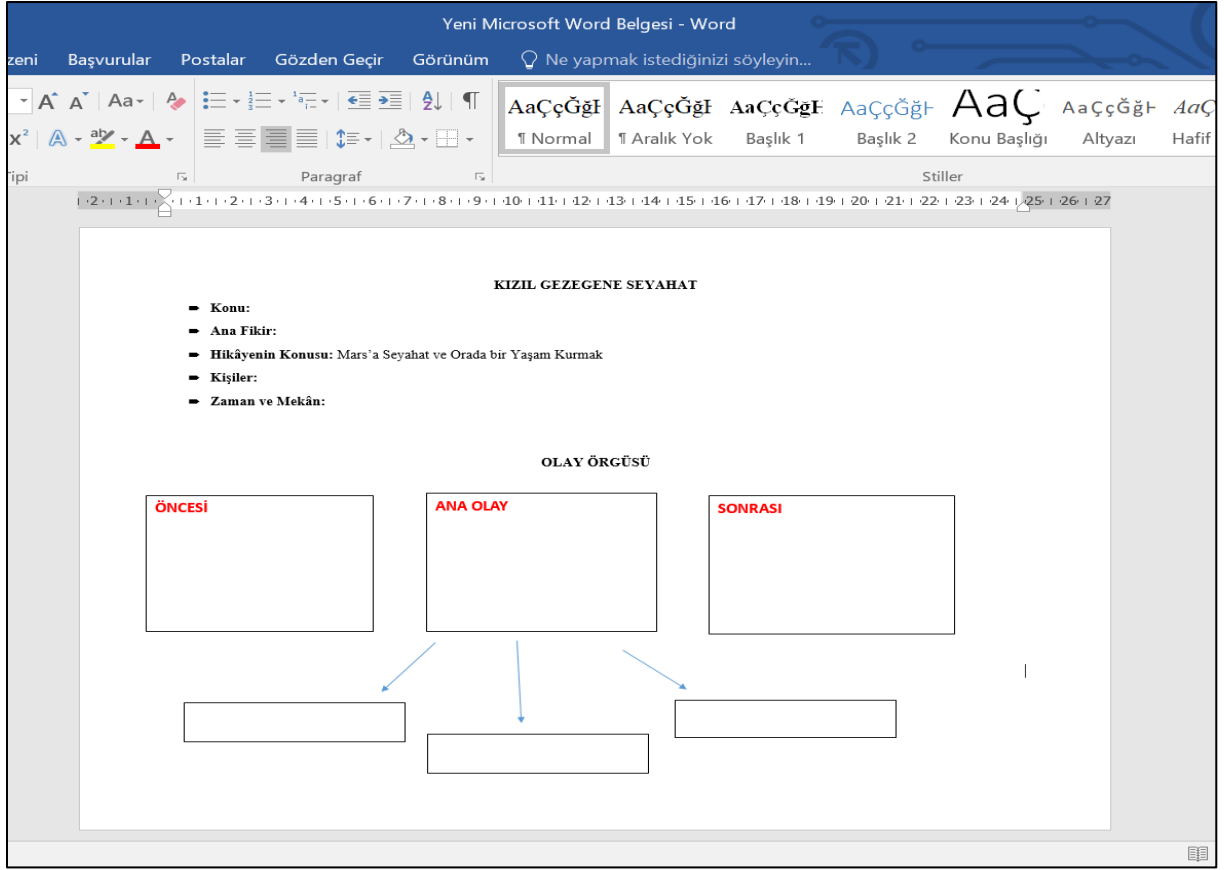

Şekil 3: Instagram'da İzi karakteri ile Türkçe öğreten hikayeler.

Örnek etkinlik

Hikaye Yarışması	
Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	8
Tema / Alt Tema	Doğa ve Evren / Gezegenler
Konu	Facebook üzerinden oluşturulan sınıf grubunda Mars'a seyahat ile ilgili hikâye yarışması yapılması
Önerilen Süre	1 ders saati
Kazanım	T.8.4.17. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medya ortamlarında paylaşmaya, şiir ve kompozisyon yarışmalarına katılmaya teşvik edilir.
Öğrenme yöntemi ve teknikleri	Yaratıcı yazma

Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Bilgisayar, internet bağlantısı, sosyal ağ platformu (Facebook)
Uygulama Basamakları	<p>Bu etkinlik iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümü sınıf içinde hikaye oluşturmak için hazırlık ve planlama çalışmalarının yapılması boyutudur. Bu ilk kısımda öğrencilerle konu ve ana fikir oluşturmaya yönelik etkinlikler, olay örgüsü, zaman, mekan, kişiler gibi ayrıntıların oluşturulması sağlanır. Yazmaya yönelik tüm bu hazırlık ve planlama uygulamalarının daha etkili oluşturulabilmesi için yazma öncesi stratejiler kullanılır. İlgili materyaller hazırlandıktan sonra öğretmenin kontrolünden geçer ve bunlara son şekli verilir.</p> <p>İkinci aşama ise okulun bilgisayar laboratuvarında gerçekleştirilmelidir. Öğrencilerden hazırladıkları hikaye planlarını bilgisayar ortamında yazarak bir hikayeye dönüştürmeleri istenir. Ders işlenirken öğretmen, öğrencilerin tamamen sınıf içindeki plana sadık kalmalarını istiyorsa burada bilgisayarların internet bağlantılarını kapatabilir. Böylece salt olarak öğrencinin üretimini görebilir. Öte yandan eğer sınıf içi hazırlık ve planlamanın üzerine internet araştırması ile destekleme yapmasını istiyorsa öğrencilerin internet sitelerinden intihal yapmalarını önleyecek önlemler alması gerekir. Bunun için hikâyeler bittikten sonra öğrenci ödevlerini kontrol eden intihal sistemi “Turnitin” kullanabilir. Sonuç olarak, öğrenciler seçilen yöntemle göre süreç temelli yazmanın düzenleme ve düzeltme aşamalarını bilgisayar ortamında gerçekleştirmektedir.</p> <p>Son aşama olan paylaşma boyutunda ise, öncelikle öğretmen hikâyeleri okur ve en uygun 5 hikâyeyi yarışma için seçer. Daha sonra bu 5 öğrenci, hikâye yarışması için kurulmuş Facebook grubuna hikâyelerini yükler. Tüm sınıfın bu Facebook grubuna girip başarılı buldukları hikâyeyi beğenmeleri istenir. En çok beğeni alan hikâye birinci seçilir.</p>
Ölçme ve Değerlendirme	Akran değerlendirmesi

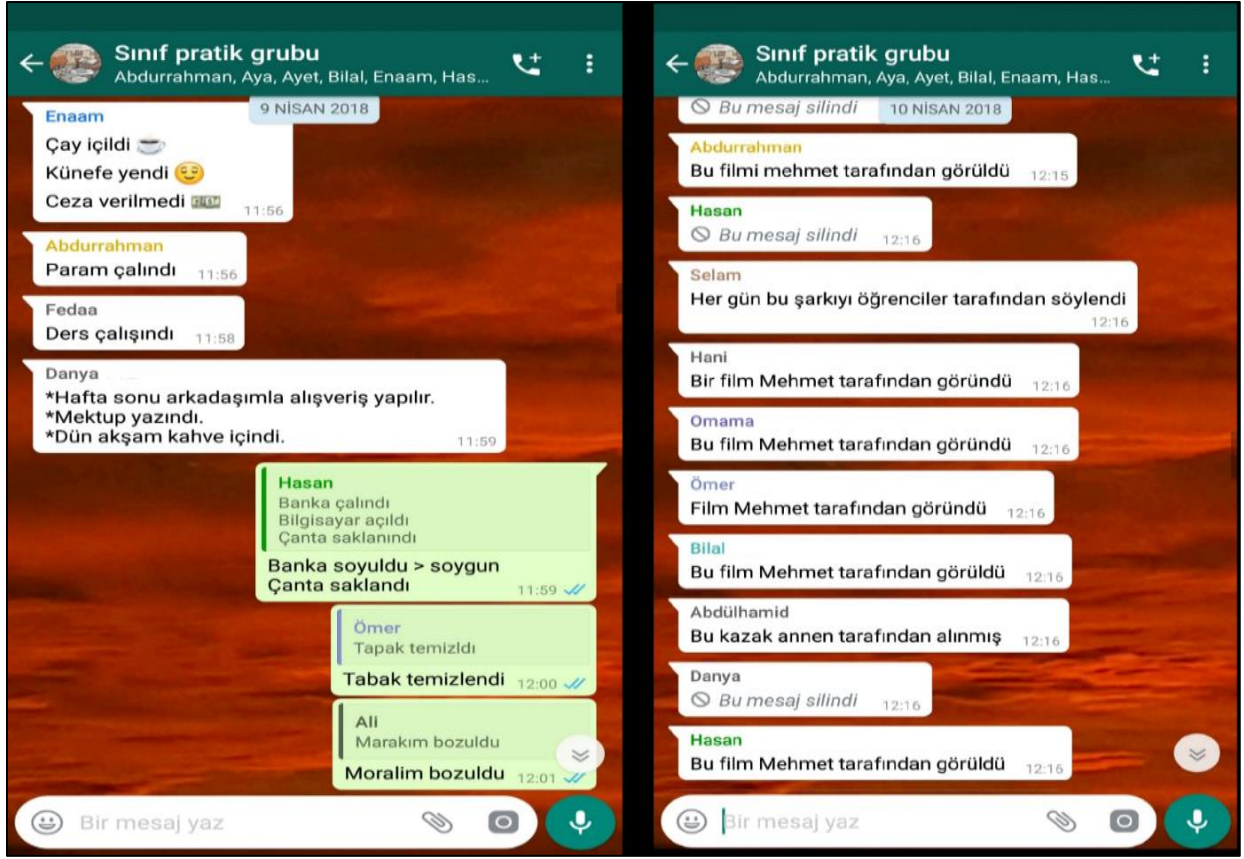

Şekil 4: Hikâye yarışması için Word programında oluşturulan örnek bir hikâye plan şeması

IMS – Hızlı mesajlaşma servisleri

Yazılı, sesli ve görüntülü iletişim imkânı sağlayan mesajlaşma sistemleri dil öğretiminde sıkça kullanılmaktadır. Bu sistemler daha çok ders dışındaki etkinlik ve ödevlerin yapılmasında sağladıkları kolaylıklar nedeniyle tercih edilmektedir. Bunun yanında, yazılı mesajlarla okuma ve yazma becerilerine hitap edilirken görüntülü ve sesli olarak yapılan görüşmeler de dinleme ve konuşma becerileriyle ilişki kurarak dil becerilerini geliştirmeye katkı sağlamaktadır. Örneğin 2012 yılında yapılan bir araştırmada İngilizce öğrenen öğrencilerin her gün öğretmenlerine 10 – 15 adet kısa mesaj atmaları istenmiştir. Altı hafta sonunda öğrencilerin gerek yazma gerekse konuşma becerilerinde anlamlı bir farklılık oluşmuştur (Mahmoud, 2013). Yalnızca yazılı kısa mesajların kullanımıyla ulaşılan bu gelişim düzeyi hem görüntülü hem de sesli iletişim imkânı sağlayan diğer sistemlerin de ne kadar avantajlı olabileceğine yönelik ipuçları vermektedir. Nitekim Vila (2013), yaptığı çalışmada Skype'ın yazılı, görsel ve işitsel olanakları ile dil öğretiminde öğretmen, öğrenci ve okul yönetimine yapabileceği katkısı ayrıntılı bir biçimde açıklamaktadır.

Sesli, görüntülü ve yazılı mesajlaşma sistemleri Türkçe öğretiminin her alanında, dört temel dil becerisinin geliştirilmesi için rahatlıkla kullanılabilir. Örneğin, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığının geliştirilmesi ve iletişimde kullanılacak kalıp ifadelerin öğretilmesi son derece önemli konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökdayı, 2016). Söz varlığının geliştirilmesi ve kalıp ifadelerin kullanımının öğretiminde de bu sistemlerin kullanılması birçok fayda sağlayabilir. Ayrıca bu uygulamaların diğer bir önemli avantajı da öğrencinin karşısında bir insan olması ve eş zamanlı olarak öğrenciye cevap vermesidir. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenenler eşzamanlı olarak bu kelime ve kalıp ifadelerin bağlam içinde kullanımını görebileceklerdir. Bu tarz uygulamalar öğretici olduğu kadar motivasyonu artırıcı bir unsur olarak da görülmektedir. Sistemler Türkçe öğretiminde, özellikle yabancılara Türkçe öğretiminde, görüntülü konuşma yapabilecekleri alıştırmalar planlanarak öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak şekilde kullanılabilir.

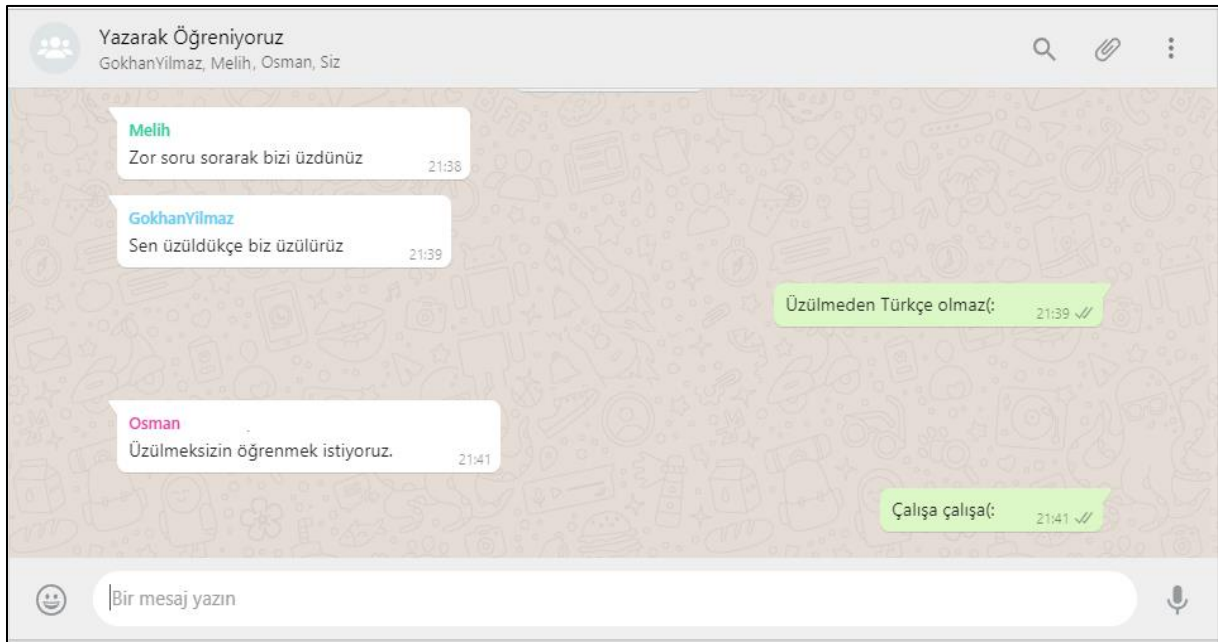

Şekil 5: Edilgenlik fiillerin alıştırmasının yapıldığı bir sınıf Whatsapp grubu.

Örnek Etkinlik

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	7
Tema / Alt Tema	Her temada kullanılabilir
Konu	Whatsapp grubunda dil bilgisi alıştırması
Önerilen Süre	1 saat okul dışı alıştırma
Kazanım	T.7.3.12. Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar. <i>Zarf fiillerin (n -(y)A, -(y)AlI , (y)ArAk, -(y)Inca, -(y)Ip, -ken, -mAdAn vs.) anlam özellikleri üzerinde durulur.</i>
Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri	Soru – cevap tekniği, gösterim tekniği, gösterip yaptırma tekniği
Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Akıllı telefon, anlık mesajlaşma uygulaması (Whatsapp)
	Fiillerin anlam özelliklerinin bilinmesi açısından iş, oluş ya da durumlardan hangisini ifade ettiğinin bilinmesi önemlidir. Sınıf içerisinde öğretmen bu konuyu ayrıntılı bir biçimde açıkladıktan sonra öğrencilerin sınıf dışı zamanlarda kısa kısa fiil örnekleri verip bunları çözmesini sağlamak yoluyla konuyu pekiştirebilir.

Uygulama Basamakları	<p>Bu konu başlığı için okul dışı zamanlarda fiil örnekleri verilerek öğrencilerden bunların iş, oluş ya da durum fiillerinden hangisi olduğuna karar vermesi istenir. Bu örnekler verilirken sesteş köklü fiil örnekleri verilerek öğrencilerden bunu ayırt etmeleri de istenebilir. Örneğin; geçmek (zamanın geçmesi), geçmek (sollamak) gibi.</p> <p>Bu çalışma şu şekilde de yapılabilir: Öğretmen whatsapp üzerinden herkesin çevrimiçi olmasını sağladıktan sonra konu başlığını verir ve bununla ilgili öğrencilerin olabildiğince fazla fiil örneği vermesini ister. Örneğin: “3 dakika içinde verebildiğiniz kadar oluş fiillerine örnek verin.” diyebilir.</p>
Ölçme ve Değerlendirme	Kısa cevaplı maddeler

Şekil 6: Whatsapp grubunda paylaşılmış örnek bir zarf-fiil etkinliği

Ders yönetim sistemleri

Öğretmenlerin dersleri için oluşturdukları, iletişimi ve ders etkinliklerini gerçekleştirdikleri sanal ortamlara ders yönetim sistemleri denir. Bu sistemler öğrencilerin kullanıcı adı ve şifre ile girip dersi takip ettikleri, derse yönelik dokümanları indirip dersin öğretmeni ile iletişim kurabildikleri sistemlerdir. Edmodo, ANGEL, Blackboard, Desire2Learn, WebCT, Moodle, Sakai gibi bu tarz işler için alan sunan sistemler olduğu gibi öğretmen kendi web sistemini de kurabilir (Goertler, 2009).

"DE" BAĞLACI ve -DE EKİNİN YAZIMI

"De" bağlacı bir sözcüktür ve her zaman ayrı yazılır; kendinden önceki sözcüğe büyük ünlü uyumu yönünden uyar.

- "Erken çıkacaktım **da** sana yetişecektim."
- "Yanlışları doğru gibi göstermek **de** bir işe yaramaz."

De bağlacı, sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralından etkilenmez, hiçbir zaman "ta, te" biçiminde yazılmaz.

- "Halk **da** destekledi bu sanatçığı."
- "Kitap **da** çiçek **de** almak gerekiyor."

UYARI: Ek olan "-de" ile "de" bağlacı karıştırılmamalıdır. Ek olan -de, ya bulunma durum eki ya da yapım ekidir, cümleden çıkarıldığında anlatım bozulur.

- "Aradığımı, bu kitap**ta** buldum "
- "Bu yaşam**da** mutluluğu yakalamalısın."

Recorded with
SCREENCAST MATIC

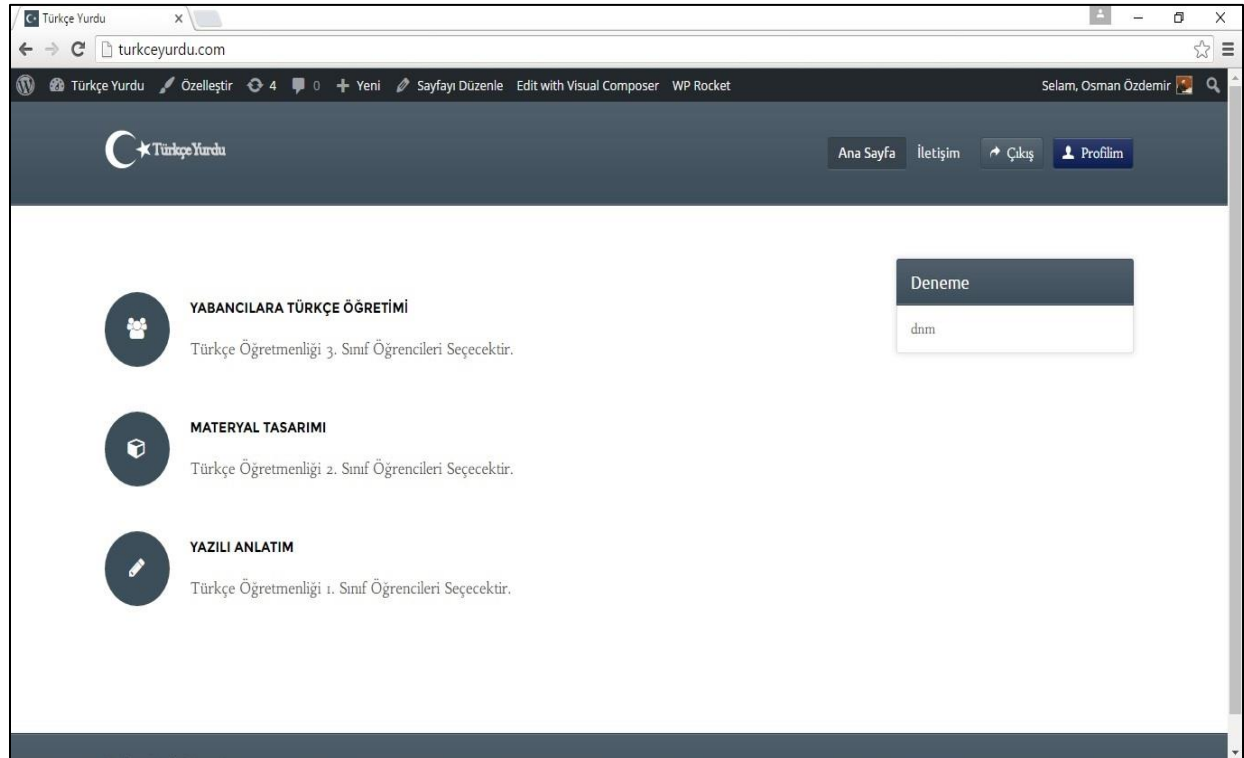

Şekil 7: Bir ders yönetim sistemindeki ders anlatımının ekran görüntüsü

Örnek Etkinlik

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	8
Tema / Alt Tema	Her temada kullanılabilir
Konu	Ders yönetim sistemi üzerinden imla kurallarını izleme – sınıfta uygulama yapma
Önerilen Süre	Ders öncesi evde çalışma videosu izleme / Sınıf içi bir ders saati
Kazanım	T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar. a) Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî öğeleri tasarımları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır. b) Öğrenciler yazım kılavuzundan yararlanmaya, günlük hayattan örnekler vermeye yönlendirilir.
Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri	Ters - yüz edilmiş öğretim yöntemi, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden yazma yöntemi.
Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Bilgisayar, internet bağlantısı, ders yönetim sistemi, screencast programları

<p>Uygulama Basamakları</p>	<p>Dersten önce öğrencilere yazım ve noktalama kurallarının anlatıldığı bir kısa video çekilir. Bu videoda screencast programlarından biri kullanılarak konu 15'er dakikayı geçmeyecek videolara bölünerek parçalar halinde anlatılır.</p> <p>Daha sonra ders yönetim sistemine yüklenir. Ders işlenmeden önce öğrencilere bu videoyu izleyip bir sonraki derse hazır gelmeleri istenir. Bu videonun ders yönetim sistemine yüklenmesinin temel nedeni bu tip sistemlerin öğrencilerin videoyu izleyip izlemediğini bildirmesidir. Wordpress gibi bir veri tabanında site kurulursa buraya üyelerin giriş çıkış saatlerini rapor eden eklentiler de kurulabilir. Böylece öğrencilerin derse gelmeden videoyu izleyip izlemediği kontrol edilebilir.</p> <p>Ders dışındaki süreçte yazım kurallarına yönelik teorik kısmı işleyen öğrenciler derse hazır bir şekilde gelirler. Dersin başında öğretmen kısa bir özet yapabilir ya da sorular sorarak konunun anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edebilir. Daha sonra doğrudan yazım ve noktalama uygulaması için uygulama kısmına geçilir.</p> <p>Uygulama için yazım ve noktalama etkinliği şeklinde tasarlanan çalışma kâğıdı kullanılır. Burada birtakım yazım yanlışları olan bir metin verilir ve öğrencilerden öğrendikleri kurallar çerçevesinde bunları düzeltmeleri istenir. Ardından metni kendi kelimeleri ile tekrardan yazmaları istenir. Burada öğrenciler düzelttikleri yazım hatası içeren kelimeleri metinde doğru biçimde kullanmaya çalışırlar.</p>
<p>Ölçme ve Değerlendirme</p>	<p>Soru – cevap, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular</p>

Şekil 8: Wordpress üzerinden kurulan örnek bir ders yönetim sistemi

u.com/kurs/yazili-anlatim/	
Kursu Düzenle: WP Rocket	
1. Hafta Ders İçeriğinin tanıtılması – Ön test uygulaması	
2. Hafta – Yazılı Anlatıma Yönelik Temel Kavramlar	
3. Hafta – Metinde İçerik Oluşturma	
4. Hafta – Metinsellik Ölçütleri	
5. Hafta Yazım kuralları ve Noktalama işaretleri	
6. Hafta – Öyküleyici Metinler	● ● ● ● ● ● ● ●
7. Hafta – Bilgilendirici Metinler	● ● ● ● ●
8. Hafta – Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinler – Tekrar	
9. Hafta – Şiir Metinleri	●
10. Hafta: Resmî Yazılar	● ● ● ●
11. Hafta Yazılı Anlatımda Argümantasyon	
12. Hafta – Bilimsel Yazı / Ödev Hazırlama Süreci	
13. Hafta – Bilimsel Yazı / Ödev Hazırlama Süreci – 2	
14. Hafta – Anlatım Bozuklukları	

Şekil 9: Ders yönetim sistemi üzerinden işlenen bir yazılı anlatım ders içeriği

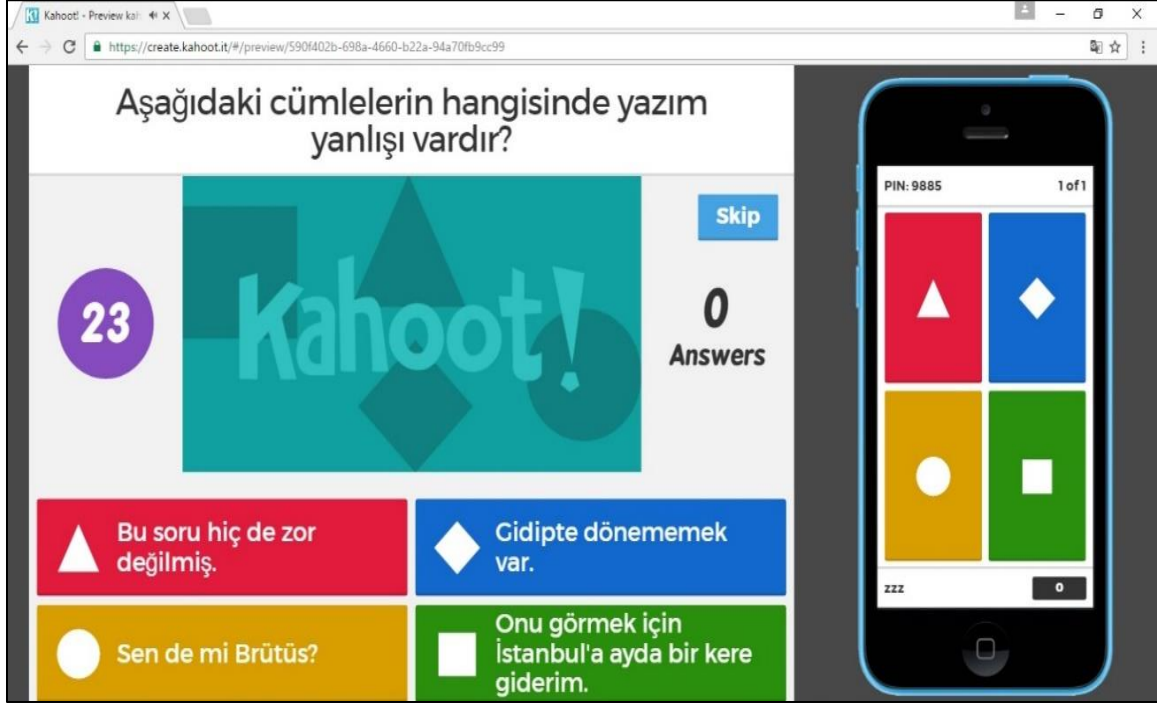
Kahoot

Kahoot, bilgi yarışması tasarlamaya yarayan bir sitedir. Bu sitede, öncelikle sorular hazırlanıp cevaplanması gereken süre belirlenir. Daha sonra sınıf ortamında öğrenciler, akıllı telefonlar veya tabletlerle sitenin verdiği pin numarasını girerek yarışmaya bağlanırlar. Sınıftaki herkes bağlandığında yarışmanın soruları akıllı tahtada / ekranda görülürken öğrencilerin telefonlarında yalnızca şıklar görülür. En kısa sürede doğru cevabı veren en yüksek puanı alır ve doğru cevapların puanları böylece sıralanır. Yarışmanın sonunda en yüksek puanı alan birinci olarak seçilir.

Türkçe derslerinin ölçme ve değerlendirme aşamalarında bu tip eğlenceli bir yarışma kullanılması öğrencilerin derse ilgisini artırabilir. Öğrencilerin öğrenmelerinin ne düzeyde olduğu görülür, konu tekrar edilmiş olur. Bu tür oyunlar eğitimciler için farklı öğrenme deneyimlerinin sağlanması noktasında yararlı olacağı gibi öğrencilerin potansiyellerine ulaşabilmelerini sağlama konusunda da yardımcı olur (Siegle, 2015). Oyunu başlatmak, bir sonraki soruya geçmek ve yarışmayı bitirmek öğretmenin kontrolünde gerçekleştirilir. Bu bağlamda öğretmen teknoloji tabanlı bir yarışma uygulamasını sınıf içi etkinliklere uyarlamış olur (Dellos, 2015).

Bunun dışında Kahoot, ölçme ve değerlendirme işlemlerinde de önemli bir işlev üstlenmektedir. Çağdaş eğitim yaklaşımlarında öğretmen, ölçme ve değerlendirmeyi sürecin içine yaymayı, birden fazla uygulama ile ölçme yaparak öğrencinin kazanımları ne ölçüde kazandığını ve süreç içerisinde varsa aksayan yönleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla her konu başlığının sonunda ya da belirli aralıklara bu uygulamalar yapıldığında öğretmenin sürece yönelik aksayan yönleri düzeltmesi, bilen ve bilmeyen öğrenciyi ayırt edebilmesi ve öğrencilerin sorularla öğrendiklerini pekiştirmesini sağlamaktadır. Diğer bir boyut da oyunlaştırmanın getirdiği olumlu motivasyondur. Kahoot kullanılırken dikkat edilmesi gereken önemli konulardan biri etkinlik süresinde öğrencilerin takibi olmalıdır. Yarışma sırasında her sorudan sonra tahtaya ilk beş öğrencinin puan durumu yansımaktadır ancak sınıfın geri kalanı gerçekten soruyu yapıyor mu yoksa yarışmadan koşturmuş mu diye öğretmen

kontrol etmelidir. Bunun için sorularda toplam verilen cevaplar da düzenli olarak takip edilmelidir. Böylece yarışmadan kopan ve akıllı telefonu ile farklı bir işlem yapan öğrencilerin tespiti sağlanabilir.

Şekil 10: Örnek Kahoot yarışma görüntüsü

Örnek Etkinlik

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	8
Tema / Alt Tema	Her temada kullanılabilir
Konu	Kahoot ile bilgi yarışması
Önerilen Süre	Bir ders saati
Kazanım	T.8.3.8. Metindeki anlatım bozukluklarını belirler. <i>Dil bilgisi yönünden anlatım bozuklukları üzerinde durulur.</i>
Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri	Soru – cevap,
Kullanılan eğitim teknolojileri- araç, gereçler	Her öğrenci için bir akıllı telefon, projeksiyon / akıllı tahta, Kahoot programı
	Dil bilgisine dayalı anlatım bozuklukları konusu ve ilgili etkinlikler bittikten sonra konu ile ilgili bir test hazırlanır. Dil bilgisine dayalı anlatım bozuklukları 6 konu başlığı altında

<p>Uygulama Basamakları</p>	<p>ele alınmaktadır. Her konu başlığı için üçer sorudan 18 soru hazırlanabilir. Konu ve soru dağılımı şu şekilde yapılabilir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Yüklem yanlışlığından doğan anlatım bozuklukları 3 soru, 2) Özne yanlışlığından doğan anlatım bozuklukları 3 soru, 3) Özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu 3 soru, 4) Tümleç yanlışları 3 soru, 5) Tamlama yanlışları 3 soru, 6) Fiil - fiilimsi arasındaki çatı uyumsuzluğu 3 soru. <p>Kullanılacak süre düşünülerek soru sayısı azaltılıp arttırılabilir. Daha sonra bu sorular test maddeleri olarak Kahoot web sitesine yüklenir. İlgili sorular ve şıklar oluşturulup doğru cevaplar kodlanır, soruların farklı puanları varsa puanlamaları yapılır.</p> <p>Not: Aşağıda verilen bağlantıda Kahoot kullanıcıları tarafından herkesin kullanımına açık testler yer almaktadır. Öğretmenler bağlantıdaki testlerden ilgili başlıklara uygun soru seçip öğrencilere uygulayabilirler:</p> <p>https://create.kahoot.it/search?filter=1&query=anlat%C4%B1m%20bozuklu%C4%9Fu&tags=anlat%C4%B1m%20bozuklu%C4%9Fu</p>
<p>Ölçme ve Değerlendirme</p>	<p>Çoktan seçmeli sorular</p>

Kahoot! Home Discover Kahoots Reports Upgrade now

1 - Quiz
Aşağıdakilerin hangisinde, anlam belirsizliğinden kaynaklanan bir anlatım bozukluğu vardır?

2 - Quiz
Şarkı sözlerindeki anlatım bozukluğunun sebebi nedir?

3 - Quiz
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz sözcük kullanılmamıştır?

4 - Quiz
Şarkıdaki anlatım bozukluğunun sebebi nedir?

5 - Quiz
Hangisinde sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

Anlama Dayalı Anlatım Bozuklukları

Play Challenge ☆

A public kahoot
Dil ve Anlatım
6 favorites 126 plays 871 players
t.tuncsan
Created 2 years ago

Copy and share this playable link
<https://create.kahoot.it/share/anlama-dayal-anlatm-bozukluklar/0c2501ed-9319-4e33-b667-eafe156cef7b>

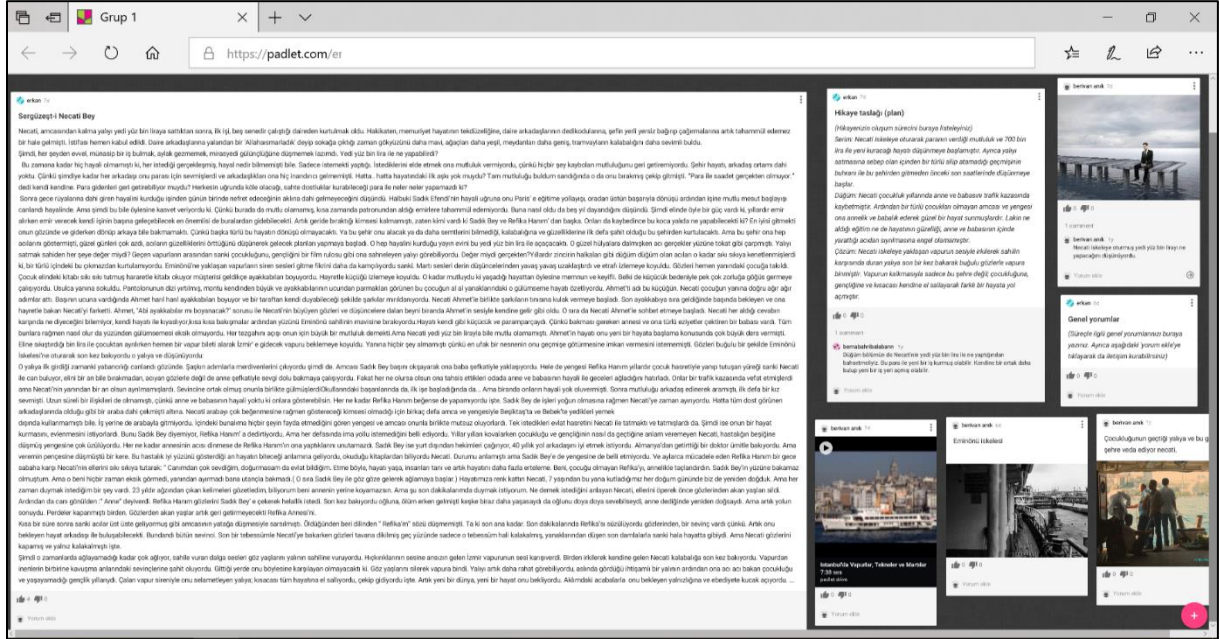
Şekil 11: Kahoot sitesinde anlama dayalı anlatım bozuklukları için hazırlanan örnek test görüntüsü (<https://create.kahoot.it/details/anlama-dayal-anlatm-bozukluklar/0c2501ed-9319-4e33-b667-eafe156cef7b> adresinden erişilmiştir. Erişim tarihi 25.02.2020)

Padlet

Sınıf içi etkileşim ve işbirliğini sağlamak amacıyla bir pano oluşturmak sıklıkla yapılan bir uygulamadır. Bu panolara öğrenciler verilen görevleri, konu ile ilgili görüş ve önerilerini yansıtmaktadır. Sınıf içi etkileşim ve işbirliğini sağlamayı amaçlayan bu tür uygulamaların önemli ölçüde olumlu sonuçlar verdiği belirtilmektedir. Padlet ise sınıf içinde oluşturulabilecek pano/duvar uygulamalarının sanal versiyonudur (Weller, 2013). Sanal olarak oluşturulan bu panoya öğrenciler,

öğretmenin paylaştığı link vasıtasıyla girip verilen görevleri yapabilirler. Bunun yanında pano herkese açık olduğu için birbirlerinin yanıtlarını görüp onlar hakkında yorumda bulunabilirler. Kolay düzenlenebilmesi ve iş birlikli öğrenmeye imkân sağlaması sayesinde sınıf içi ve dışı uygulamalarda kolaylıkla kullanılabilir (Williams, Scott ve Simone, 2015).

Aşağıdaki örnek resimde Türkçe öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin yazma eğitimi dersinde yapmış oldukları bir etkinlik örneği görülmektedir. Bu etkinlikte öğrenciler yalnızca giriş bölümü için bir paragraf verilmiş ve bu paragraftan yola çıkarak öyküleyici bir metin oluşturmaları istenmiştir. Örnekten de görülebileceği üzere öğrenciler hikâye taslağı yapıp bunu yorumlamanın yanında bir arada olmadıkları arkadaşlarına fikirlerini bilgisayar üzerinden anlatırken daha açıklayıcı olması için Padlet duvarına görseller ve şarkılar da eklemiştirler.

Şekil 12: Padlet’te Bir İş Birlikli Yazma Etkinliğinin Ekran Görüntüsü (<https://padlet.com/erkannk/ksd9fezfy5ak> erişim tarihi: 25.05.2019)

Örnek Etkinlik

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	6
Tema / Alt Tema	Milli Kültürümüz / İnsan ilişkileri
Konu	İş birlikli yazma çalışması
Önerilen Süre	2 saat (okul dışı çevrimiçi çalışma)
Kazanım	T.6.4.4. Yazma stratejilerini uygular. <i>Güdümlü, serbest, kontrollü, tahminde bulunma, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.</i>
Öğrenme yöntemi ve teknikleri	Grup olarak yazma yöntemi

Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Bilgisayar, internet bağlantısı, Padlet uygulaması, Whatsapp
Uygulama Basamakları	<p>Sınıf içerisindeki öğrenciler gruplara ayrılır ve iş birlikli olarak hazırlayacakları metnin konu başlığı verilir. Öğrenciler “<i>Necati, amcasından kalma yalıtı yedi yüz bin liraya sattıktan sonra, ilk işi, beş senedir çalıştığı daireden kurtulmak oldu...</i>” cümlesi ile başlayan bir öyküleyici metin yazmaları istenir.</p> <p>Öğrencilere okul dışındaki bir zamanda çevrimiçi olarak Padlet sitesine girip hazırlık planlama, düzenleme ve düzeltme süreçlerini içerecek şekilde bir metin hazırlamaları istenir. Aşağıda Padlet uygulaması üzerinden yapılan bir iş birlikli metnin planı verilmiştir. (Şekil 13)</p> <p>Etkinlik sırasında öğrencilerin anlık olarak mesajlaşabilecekleri bir sistem oluşturulması yararlıdır. Bunun için öğrencilerin bir Whatsapp grubu kurmaları sağlanabilir. Öğretmen de isteği dâhilinde bu gruba üye olarak süreç içerisinde metin geliştirme aşamalarında ne gibi etkinlikler yapıldığını gözlemleyebilir. Ancak öğrencilerin çekinmeden mesajlaşabilmeleri için bu seçenek tercih edilmeyebilir.</p> <p>Öğrenciler grup olarak yazma süreçlerinde çeşitli görseller ve videolar ile metin oluşturma süreçlerinde yaratıcılıklarını geliştirebilirler.</p>
Ölçme ve Değerlendirme	Öğretmen tarafından kullanılan dereceli puanlama anahtarı ile yapılır.

Hikaye taslağı (plan)

1. Necati heyecanı yüzünden karar verip kafasını toplamakta zorlanan biri. Paniği yüzünden eline geçmiş güzel fırsatı nasıl değerlendireceğini bilemiyor.
2. Kafa karışıklığı yüzünden çok değer verdiği sevgilisinin kendisine yardım edebilecek kadar mantıklı biri olduğunu unutuyor. Tekrar görüştüklerinde ise hem yardımseverlik yapabileceği hem de şöhret kazanabileceği girişimi, Toprakla beraber bir çerçeveye oturtuyorlar.
3. Beraber sahil kıyılarında çadır-kentler kurarak bu işi büyütüyorlar ve dünya basınına kadar kendilerinden bahsettiriyorlar. Daha sonra Andrea adlı yardımsever bir İtalyan'ın daveti üzerine işi ilerletmek için İtalya'ya yerleşiyorlar.
4. Her şey yolunda ilerliyor. Kendi şirketlerini bile kuruyorlar. Mükemmel bir hayat yaşarlarken bir sabah Necati uyandığında Toprak'ı yanında göremiyor. Her yeri arıyorlar, soruşturuyorlar fakat Toprak bir türlü ortaya çıkmıyor. Necati'nin psikolojisi bozuluyor, dışarıya adımını atmıyor ve içine kapanıyor. Yıllar sonra Necati'nin eline bir mektup geçiyor. Toprak'ın gönderdiği bu mektupta onu terk etmesi ve nedenleri yazıyor. Necati artık ne düşüneceğini bilemez durumda kalıyor ve tekrardan bir sil baştan yapmak istiyor.
5. Hayatına O'nsuz devam eden Necati, gayet sakin bir yaşam sürüyor. Rutin işlerine devam ediyor. Huzurlu bir hayatla birlikte yaşıyor. Andrea'ya vasiyet olarak yazdığı hayatının romanını bırakıyor. Ardından sessiz sedasız bu dünyadan göçüp gidiyor.

Şekil 13: Ders planında verilen iş birlikli etkinlik için yapılan örnek uygulamada bir grubun Padlet'te hazırladığı metin planı

Grup 2

Öyküleyici anlatım

ERKAN 1 KAS 2017, 17:05

ERKAN 15 KAS 2017, 14:58

SON FECİ İTALYA

Necati, amcasından kalma yahyi yedi yüz bin liraya sattıktan sonra, ilk işi, beş senedir çalıştığı daireden kurtulmak oldu. Hakikaten, memuriyet hayatının tekdüzelğine, daire arkadaşlarının dedikodularına, şefin yerli yersiz bağırıp çağırmalarına artık tahammül edemez bir hale gelmişti. İstifası hemen kabul edildi. Daire arkadaşlarına yalandan bir 'Allahansmarladık' deyip sokağa çıktığı zaman gökyüzünü daha mavi, ağaçları daha yeşil, meydanları daha geniş, tramvayların kalabalığını daha sevimli buldu.

Şimdi, her şeyden evvel, münasip bir iş bulmak, aylak gezmemek, mirasyedi gülnüçlüğüne düşmemek lazımdı. Yedi yüz bin lira ile ne yapabilirdi? Düşündü, düşündü... Hayatında "en" dediği her şeyi düşündü. En sevdiği rengi, en sevdiği şarkıyı, en sevdiği araba modelini, en sevdiği tarzda kıyafetleri. Gözünün önünde mavi bir Mercedes belirdi. Şoför koltuğunda oturmuş, üzerinde tam da sevdiği gibi oduncu gömleği, fonda Şebnem Ferahtan "Can kırıkları". Hayal bir anda toz bulutu gibi dağıldı. "700 bin liram var ve tek istediğim bunlar mı?" diye kendisine kızdı. Ayrıca bundan sonra Can Kırıkları değil Sil Baştan favori şarkıydı. Derin bir nefes aldı, lanet olası memur hayatından kurtulduğuna sevindi. "Sil baştan başlıyorum" diye düşündü. Tam sıfırdan. "Ama önce bu kadar parayla ne yapacağımı bulmalıyım."

Yurt dışına gidebilirdi, kendine ait bir şirket kurabilirdi, kocaman bir ev ve lüks bir araba alabilirdi fakat en güzel, insanlara yardım edebilirdi. Daha sonra bunların hepsini gerçekleştirmek istediğini farketti. Bir şirket kurmakla işe başlayabilirdi mesela. Sonrasında işini büyütür ve oradaki kazancını diğer hayallerine yönlendirebilirdi. Ama dur, bu çok mu klişe oldu? Daha da düşündü. Sanırım istediği, hayallerinin ötesinde, hiç yapılmamış bir şey yapmak ve yaptığı bu şey her ne ise onunla tarihe geçmekti. Ah! Tarihe geçmek... Sıradan bir memurun hayallerine bakın! "Neden olmasın?" diyerek ciddileşti. Evet, kararını vermişti. Öyle bir şey yapacaktı ki bütün dünya onu konuşacaktı. NECATI. Bu isim hafızalara kazınacaktı. Yoğun düşüncelerin zihnini yorduşunu farketti ve az önceki kurduğu hayallerinin heyecanıyla evine doğru yola koyuldu. Gidiş yolunu bilerek uzattı.

Yanımdan bile geçemeyeceğini düşündüğü lokantaları, pahalı dükkanları tek tek gezdi. "Hayır." dedi. "İstedğim lüks bir yemek de değil." Birkaç gün öncesinde tabiri caizse salyalarını akıtarak baktığı her şeyden bir anda hevesini almıştı. Artık küçük şeylerden mutlu olmasının mümkün olmadığını fark edince biraz buruk hissetti. Tek ihtiyacının uzun bir uyku olduğunu düşündü. Akli yorgunluktan dağılmıştı. Tüm düşüncelerinden sıyrılacağına söz vererek belki de şimdiye kadarki en uzun uykusuna dalmak üzere yatağına girdi.

Bebekler gibi uyumuştı. Yataktan kalkıp, yüzünü buz gibi suyla birkaç kez çarparak yıkadı. Canı bir şey yemek istemediği için hemen kendine sütsüz bir kahve yaptı. "Kahvaltıda kahve içiyorum, hemen varlıklı iş adamları gibi davranmaya başladım" diye düşünüp hafif tebessüm etti. Kahve biter bitmez ceketini omzuna atıp yanına sadece arabasının anahtarını alarak evden çıktı. Arabasına atladı. Şehrin çıkışına kadar gitti, en uzun, en tenha yolları seçiyordu. Bu şekilde kendini dinlendirecekti. Zaten araba kullanırken hayallerinde kaybolur, çok iyi düşünürdü. Uzunca bir süre ilerledi, ilerledi. İçinde sanki patlamaya hazır duygu seli vardı. Ağaçlık, güzel bir yol kenarı görür görmez durdu. Arabayı kenara çekti ve biraz hava almak için dışarı çıktı. Etrafına bakarak eski hayatını düşünmeye başladı. Sıkıcı ve rutin memur hayatı, ukala iş arkadaşları, hayat standartlarının ezip geçtiği insanlarla dolu hayatı artık geride kalmıştı. Şuan gerçekten çok mutlu olduğunun farkına vardı ve yıllarca bu eziyeti nasıl çektiğini düşünerek "Peki, geride kalanlar ne olacak?" diye kendi kendine söylenmeye başladı. Arabasına binerek yolculuğuna devam etti ve biraz da olsa kafasını toparladığını düşündü. Uzunca yol almıştı ama kafasında hala belli bir plan oluşmamıştı. Tam o sırada yol kenarında otostop çeken bir çocuk gördü ve yavaşlayarak çocuğun yanına durdu. Ona nereye gittiğini sordu ve "Amca 50 km sonra bir kasaba var. Oraya kadar beni götürebilir misin?" cevabını aldıktan sonra büyük bir şaşkınlık içerisinde çocuğu arabasına davet etti. Beraber yola koyuldular ama aklı hala aldığı cevabın içerisinde gidi olan o kelimeye takılmıştı. "AMCA". Ne ara bu kadar yaşlandı diye düşünmekten kendini alamadı.

Zırrr! Zırrr! Necati yerinden sıçradı, saat öğlen üç buçuğu gösteriyordu. Bu saatte kim

Şekil 14: Şekil 13'te hazırlanan plan çerçevesinde iş birlikli olarak Padlet'te yazılan öyküleyici metinden bir görüntü

Podcast

Podcast ses kaydının yapılıp dinleyicilere gönderilmesini sağlayan yayın çeşididir. Radyo yayınından farkı, dinleyicinin eş zamanlı olarak bu yayını takip etme zorunluluğunun olmamasıdır (Peachey, 2015). Dil öğretiminde dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilecek bu programlar, öğrencilere ders dışında istedikleri kadar tekrar imkânı sağlayarak öğrenmeye katkı sağlayabilir. Podcast'lerin kullanımları dinleme becerisinin gelişimi açısından önemlidir. Video ya da altyazılı videolarda daha fazla uyaran ile karşılaşıldığında kimi zaman dinleme becerisinden ziyade görsel okuma ya da altyazıyı okuma gibi çeşitli beceriler ön plana çıkmaktadır. Bu durum, dinleme becerisini geliştirmek isteyen öğretmen için dezavantajlı bir durum yaratmaktadır çünkü dinleme becerisinin doğası gereği geliştirilmesi aşamasında algı ve dikkat düzeyinin artırılmasına yönelik etkinlikler gerekmektedir. Dolayısıyla yalnızca dinlemeye odaklanılan podcastler bu noktada dil eğitimcilerine avantaj sağlamaktadır. Podcast için kullanılan sistemler ses kaydı yapıp yayına da izin verdiğinden dolayı konuşma becerisinin gelişimi için de kullanılabilir.

Örnek Etkinlik

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	5
Tema / Alt Tema	Birey ve toplum / Kültürel farklılıklar, Kent kültürü
Konu	Dinlediğini anlama soruları
Önerilen Süre	Bir ders saati
Kazanım	T.5.1.6. Dinledikleri / izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.

Öğrenme öğretme yöntem ve teknikleri	Harmanlanmış öğrenme, seçerek dinleme
Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Bilgisayar, internet bağlantısı, ses düzeneği, çalışma kağıdı
Uygulama Basamakları	<p>Bu etkinlik için Yunus Emre Enstitüsünün Türkçenin Sesi radyosunda kayıtlı podcastlere girilir ve dünyadan haberler kısmında yer alan kısa haberlerden seçilen kayıtlar etkinlik için kullanılır.</p> <p>Bu etkinlik için http://turkceninsesi.yee.org.tr/programlar/ilginc-haberler-10/ilginc-haberler-10 linkinde bulunan 10 numaralı haber kaydı kullanılmıştır. Daha sonra sunulan haber kayıtları ile ilgili sorular hazırlanmış ve ilgili görseller de çalışma kâğıdına eklenmiştir.</p> <p>Sınıf içi uygulamada öğrencilere önce çalışma kağıdı dağıtılarak soruların okunması sağlanır. Ardından dinleme metni dinletilerek dinlediğini anlamaya yönelik sorulara cevap vermeleri istenir.</p>
Ölçme Değerlendirme ve	Kısa cevaplı, açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular.

Çalışma Kağıdı

Peynir gurmesi, burnunu 5 milyon pounda sigortalattı.

1. Nigel Pooley'in işi nedir?
2. Pooley kaç yıldır bu işi yapmaktadır?
3. Pooley yaptığı işten kaç para kazanmıştır?
4. Sizce konuşmacı Pooley'in burnu için neden "her şeyi olan burnu" demiştir?

İki bina arasına üst geçit yaptı!

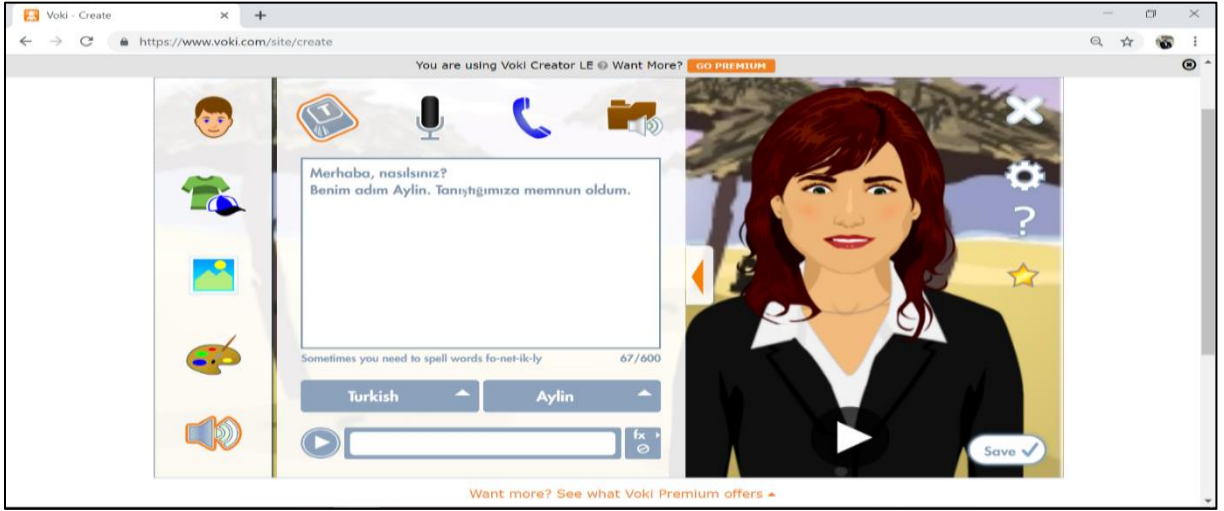
1. Afşin Ailesi nerede yaşamaktadır?
2. Afşin ailesinin sorunu neydi?
3. Afşin ailesi sorunlarına nasıl bir çözüm buldular?
 - a. Evlerine asansör yaptırdılar.
 - b. Başka bir eve taşındılar.
 - c. İki ev arasına bir üst geçit yaptılar.
 - d. Belediyeye şikayet mektubu yazdılar.
4. Aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
 - a. Afşin ailesi karşı eve gitmekten hiç yorulmuyorlardı.
 - b. Üst geçit fikri ailede annenin aklına geldi.
 - c. Üst geçit için üç bin lira harcadılar.
 - d. Ailenin yaptığı iki ev de dört katlıydı.
5. Siz olsaydınız bu soruna farklı olarak nasıl bir çözüm önerirdiniz? Kısaca yazınız.

(Dinleme metinleri ve görseller Yunus Emre Enstitüsü Türkçenin Sesi Radyosu'nda açık erişimli indirilebilir podcastlerden alınmıştır. Erişim tarihi:07.05.2019:

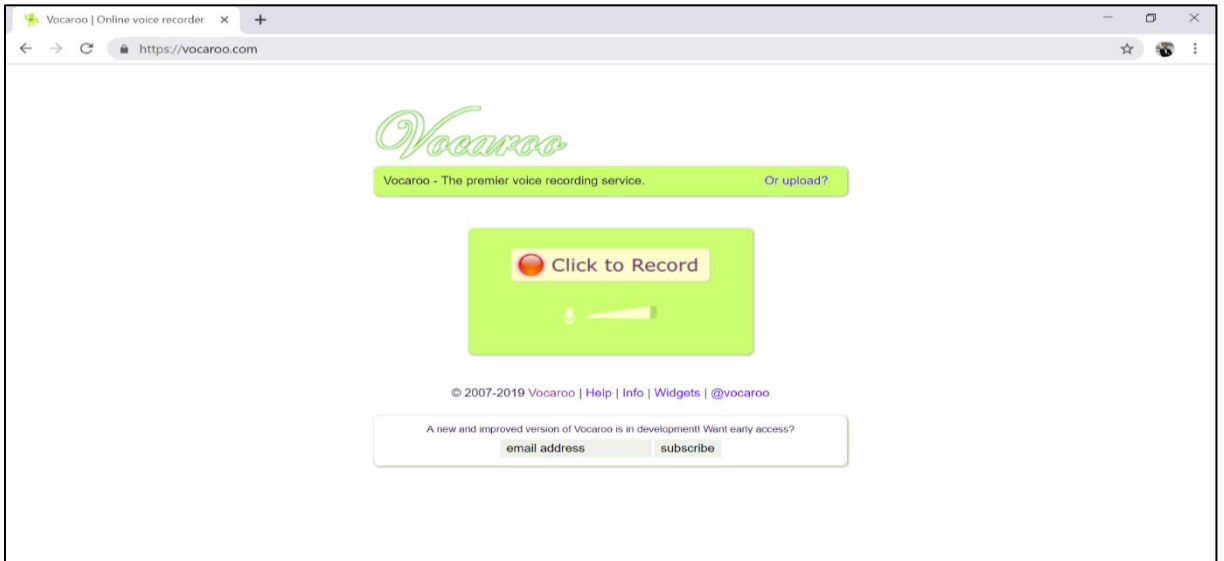
<http://turkceninsesi.yee.org.tr/programlar/ilginc-haberler-10/ilginc-haberler-10>

Ses kayıt programları

Voki sitesinde bir çizgi karakter seçip karakterin seslendireceği şeyleri yazı ile yazdığınızda karakter bunu size seslendirmektedir. İngilizce öğretiminde sıkça kullanılan bu uygulamada, Türkçe dil seçeneği de mevcuttur. Ders dışında telaffuza yönelik sorunlar yaşayan öğrenciler bu site üzerinden uzun uzun tekrar yapabilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de yazılı olarak verilen kelimelerin telaffuz çalışmalarını Voki çizgi karakterinin telaffuz etmesi sağlanarak sınıf dışında konuşma becerisine yönelik etkinliklerin yapılmasında rahatlıkla kullanılabilir. Voki'nin bir diğer avantajı ise yazma becerilerine yöneliktir. Öğrenci, seslendirilmesi gereken kısmı yanlış yazdığında çizgi karakter bunu doğru seslendiremeyeceğinden öğrenci bunun doğrusunu yazmaya çalışacaktır. Aynı zamanda öğrenci çizgi karakteri istediği gibi seçip şekil ve kıyafet konusunda üzerinde oynama yapabileceği için etkinlikler eğlenceli hâle gelecek ve ödev konusunda motivasyon artacaktır. Ancak Voki'nin bazı Türkçe seslendirmeleri mekanik olduğu için cümle düzeyinde vurgu ve tonlama için kullanılamayabilir. Bu nedenle öğretmen alıştırmayı vermeden önce seslendirmeyi kontrol etmeli, ona göre alıştırmayı vermelidir. Vocaroo ise kolaylıkla kullanılabilir bir ses kayıt programıdır. Özellikle okul dışı konuşma ödevlerinin kaydedilmesi için kullanılabilir bir web uygulamasıdır. Vocaroo sayfasındaki kayıt tuşuna basan öğrenci sesini kaydettiği gibi durdurduğu anda site öğrenciye bir link vermektedir. Öğrenci bu linki mail, kısa mesaj vb. bir yolla öğretmenine göndererek ödevini teslim etmiş olur.

Şekil 15: Voki Sitesinin Ekran Görüntüsü: <https://www.voki.com/> Erişim Tarihi: 28.07.2019

Şekil 16: Vocaroo sitesinin ekran görüntüsü: <https://vocaroo.com/> Erişim Tarihi: 28.07.2019

Dersin Adı	Türkçe
Sınıf	6
Tema / Alt Tema	Duygular / Duygu Yönetimi
Konu	Vocaroo ile sesli okuma çalışmaları
Önerilen Süre	Bir saat sınıf dışı kayıt / Bir ders saati sınıf içi çalışma
Kazanım	T.6.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur. T.6.3.2. Metni türünün özelliklerine uygun biçimde okur. <i>Öğrencilerin seviyelerine uygun, edebî değeri olan şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları ve ezberlemeleri sağlanır.</i>
Öğrenme yöntem ve teknikleri	Harmanlanmış öğrenme, sesli okuma yöntemi
Kullanılan eğitim teknolojileri-araç, gereçler	Bilgisayar, internet bağlantısı, mikrofon, Vocaroo uygulaması
Uygulama Basamakları	<p>Öğrencilerden okul dışında sesli okuma yapıp bunu Vocaroo isimli siteye yükleyecekleri ve linkini öğretmene yollamaları gerektiği anlatılır. Basit bir ara yüzü olan sitenin kullanımı kısaca anlatılarak öğrencilere ödev verilir.</p> <p>Öğrencilere Pal Sokağı Çocukları kitabından bir bölüm verilir. Burada öğrencilerden evde sesli okuma yaparak bu kısmı kaydetmeleri ve linkini öğretmenin e-posta adresi ya da ders için kullanılan ders yönetim sistemine göndermesi istenir. Burada özellikle farklı karakterlerin karşılıklı konuşmalarının olduğu bir metin parçası verilir. Böylece öğrencilerin doğru ve standart Türkçenin kurallarına uygun okuma yapmasının yanında sesini de karakterlerin kişilik özelliklerine uygun olarak seslendirmesi istenir. Bu tarz bir etkinlik için öncelikle öğretmen sınıf içinde bir uygulama yaparak öğrencilere örnek olabilir. Aynı şekilde hazırlanan okuma parçasının başında önceki olayları anlatan kısa bir özet ve karakterlerin yapısını belirten tanıtıcı bir kısım olabilir.</p> <p>Öğrencilerin yapmış oldukları ses kayıtları sınıf içinde dinletilerek öğrencilerin hataları düzeltilir, nasıl doğru okunabileceği hakkında farklı ipuçları verilir. Böylece öğrenciler farklı türde yapılan okuma hatalarını görmüş ve doğru okuma yöntemini kavramış olur. Dersin sonunda öğrencilerden en iyi sesli okuma yapılan ses kaydını seçmeleri istenir.</p>
Ölçme ve Değerlendirme	Akran Değerlendirme formu kullanılır.

Çalışma Kâğıdı

PAL SOKAĞI ÇOCUKLARI

Zorba çocukların oluşturduğu Kızıl Gömlekliler adında bir çete herkesten haraç kesmektedir. Bu çete bir gün Pal Sokağı'ndaki çocukların oyun alanlarını ele geçirmek isterler. Pal Sokağı'ndaki çocuklardan Gereb, arkadaşlarına ihanet ederek Kızıl Gömlekliler çetesine katılır. Aşağıdaki parçada Pal Sokağı'nın en küçük yapılı üyesi, arkadaşları tarafından er rütbesinde tutularak sürekli emir verilen zayıf ve çelimsiz Ernö Nemeçek tek başına Kızıl Gömlekliler çetesine meydan okumaktadır.

El sıkıştılar.

--Bundan böyle teğmen rütbesine sahipsin. Sebebiç, sana da bir mızrakla Kızılderili baltası verir, adını da gizli listeye yazar. Şimdi iyi dinleyin hepiniz! İşimizi savsaklayamayız artık. Yarın saldırıya geçeceğiz. Yarın öğleden sonra hepimiz burada toplanırız. Birliğimizin yarası Maria Sokağı'ndan girip kaleleri ele geçirir. Öbür yarısına da kapıyı sen açarsın Gereb.

Bu kuvvet, Pal Sokağı Çocuklarını arsadan atacaktır. Odun istiflerinin arasına sığınacak olurlarsa, o zaman, öbür arkadaşlarımız kalelerden saldırıya geçerler. Bize bir oyun yeri gerekli. Ne pahasına olursa olsun, ele geçireceğiz orayı.

Kızıl Gömlekliler, yerlerinden fırlayıp mızraklarını havaya kaldırdılar.

--Yaşasın! diye haykırdılar.

Komutan, eliyle susmalarını işaret etti.

--Sana soracağım bir şey daha var Gereb. Ne dersin,

Pal Sokağı çocukları senin bize geçtiğini sezmişler midir acaba?

--Sanmıyorum, dedi çiçeği burnunda teğmen. Diyelim ki içlerinden biri, kırmızı kağıdı ağaca asmaya geldi.

Beni o karanlıkta göremezdi ki!

--Demek, sana kalırsa yarın öğleden sonra rahatça aralarına girebilirsin?

--Hem de rahat rahat.

--Kuşkuya kapılmazlar mı acaba?

--Hayır. Kuşkulansalar bile seslerini çıkaramazlar.

Hepsi korkar benden. Aralarında gözü pek tek bir çocuk bile yok!

İncecik bir ses sözünü kesti Gereb'in.

--Nasıl yok, bal gibi var!

Dört bir yanlarına bakındılar, Ferenc Atş şaşkın şaşkın sordu:

--Kimdi o konuşan?

Karşılık veren olmadı. Ama o ince, tatlı ses yeniden duyuldu.

--Yok diyen de kim? Var... Hem de bal gibi var!

Sesin, ağacın tepesinden geldiğini çok iyi duymuşlardı şimdi. Biraz sonra, dallar hışırdamaya başladı. Koca ağacın dalları arasından çatırtılar yükseldi. Derken, birdenbire ufacık, sarışın bir çocuk ağaçtan aşağı kayıverdi. Son daldan yere atlayınca, üstünü başını silkip düzeltti. Olduğu yerde dimdik durdu. Şaşkına dönmüş Kızıl Gömleklilere gözlerini dikip cesaretle baktı. Durup dururken ortaya çıkan bu davetsiz konuk öylesine şaşırtmıştı ki hepsini, biri çıkıp da tek sözcük olsun söyleyemiyordu.

Gereb sapsarı kesilmişti.

--Nemeçek, dedi korkuyla.

--Evet, benim, Nemeçek! Bayrağı kim çaldı diye arayıp durmanıza gerek yok. Ben çaldım bayrağı ve buradayım işte. Vendaver'in ayaklarından daha küçük olan ayaklar da işte benim ayaklarım. Aslında hiç sesimi çıkarmasam da olurdu. Siz gidinceye kadar bekleyebilirdim. Saat dörtten beri ağacın tepesindeyim. Ama Gereb, tutup da, birliğimizde tek bir gözü pek çocuk bile bulunmadığını söyleyince, dayanamadım artık. Kendi kendime dedim ki: Dur hele, sana şimdi gösteririm Pal Sokağı çocukları arasında yürekli çocuklar da bulunduğunu. Başkası olmasa bile ben varım, evet, ben Nemeçek, üstelik subay bile değilim daha. Böyle dedim kendi kendime. İşte karşınızdayım. Bütün konuşmalarınızı dinledim, bayrağımızı geri aldım gizlice; şimdi istediğinizi yapabilirsiniz bana. İster dövün sövün, isterseniz bayrağı zorla alın elimden. Yalnız, şunu bilin ki, onu kendi elimle size teslim edecek değilim. Daha ne bekliyorsunuz? Ben tek başımayım işte, siz on kişisiniz. Bire karşı on, daha ne bekliyorsunuz?

Heyecandan kıpkırmızı kesilmişti. Böyle konuşurken kollarını iki yana açıyordu. Bir eliyle de sıkı sıkı bayrağı tutuyordu. Kızıl Gömleklilere gelince, onlar şaşkınlıktan kurtulamamışlardı daha. Bu ufacık, sarışın oğlandan gözlerini ayıramıyorlardı. Kendine güvenen, korkusuz bir hali vardı. Bunu yüzlerine vururken, güçlü kuvvetli Pastor Kardeşleri, Ferenc Atş'ı hatta bütün oradakileri dövecek gücü kendinde buluyor gibiydi. Pastor Kardeşler, çok geçmeden her zamanki soğukkanlılıklarını gösterdiler. Nemeçek'in üzerine yürüyüp, sağdan, soldan kollarını yakaladılar. Sağ yanında duran Pastorların küçüğü, bayrağı Nemeçek'in elinden almaya çalışırken, Ferenc Atş'ın sesi, büyük sessizliği bozdu:

--Durun! Bırakın onu!

İki Pastor, komutanlarının yüzüne şaşkınca baktılar.

--Dokunmayın ona! dedi Ferenc Atş. Bu çocuk hoşuma gitti benim. Gerçekten gözüpek bir çocuksun, Nemeçek.

Uzat elini sıkayım. Aramıza katıl, sen de Kızıl

Gömleklilerden ol!

Nemeçek, hayır anlamında başını salladı.

--Ben öyle şey yapmam, dedi meydan okuyarak. Kesinlikle hayır.

Sesi tir tir titriyordu, ama korkudan değil, heyecandan.

Dil Derslerinde Teknoloji Kullanımına Yönelik Uygulama Deneyimleri

Web sitesinin derse yardımcı materyallerin ulaşılması ve ders tekrarı için kullanımı

Bu bölümde web sitesi üzerinden oluşturulan bir ders yönetim sisteminin derse yardımcı materyallere ulaşımında ve derse ilişkin tekrarlar için kullanılmasına yönelik uygulama deneyimleri yer almaktadır.

Avantajlar

- Dijital teknolojinin derslere uyarlanması öğrenciler açısından daha fazla kaynağa erişim sağlar. Özellikle dijital dünyada yer alan bilgi ve uygulama örneklerinden öğrenciler yararlanabileceği gibi öğretmenin de ders yönetim sistemlerine yüklediği materyaller öğrenciler için faydalı olmaktadır.
- Dijital teknolojinin derslerde kullanılmasının bir diğer yararı ise uyararı çeşitlendirmesini sağlamasıdır. Örneğin derste kullanılan materyallere ek olarak sistem üzerinden öğrencilere video, sunum dosyası ya da ses kaydının gönderilmesi yalnızca sınıf içi dinleme becerisine değil aynı zamanda ders dışı izleme, okuma ve dinleme becerilerine de yöneliktir.
- Teknoloji kullanımı, öğrenciler için eğlenceli bir ders süreci ve ilgi çekici ödevler sağlamaktadır. Örneğin screencast ile sunum hazırlama; Voki, Vocaroo gibi uygulamalarda seslendirme çalışması yapma öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttıran bir unsur olmuştur. Bu sayede sözlü anlatım ve sunum becerilerinin gelişmesinin yanında derse ilginin de artması önemli bir ayrıntıdır.
- Web teknolojisinin sağladığı esneklik, ders konularının tekrarı açısından fayda sağlamıştır. Böylece derste anlaşılmayan konuların öğrenci tarafından istenildiği kadar tekrarı için ortam oluşturulmuştur.
- İnternette ulaşılan bilgi çeşitliliği kimi zaman –hatta çoğunlukla– yanlış ya da eksik bilgiye neden olmaktadır. Dolayısıyla derslerde kullanılan ders yönetim sistemlerinde öğretmenin öğrencinin ulaşacağı bilgiyi kontrol edebilmesi sağlanır. Bu konu ile ilgili uygulamalarda bilimsel makaleler sisteme yüklenerek öğrencilerin doğru kaynaklara ulaşabilmeleri sağlanmıştır.
- Teknoloji her ne kadar sanal bir dünyayı içerse de eğer Türkçe öğretmeni dil becerileri açısından etkinliklerini doğru bir şekilde düzenleyebilirse teknolojik imkânlar son derece fazla uygulama olanağı sağlar. Özellikle dijital ortamda, okul dışında verilen ödev ve görevler öğrencilerin ders dışı zamanda da etkin bir şekilde temel dil becerilerini kullanmasına olanak verir.
- Temel dil becerileri kullanılarak ortaya koyulan ürünlerin paylaşılması önem arz etmektedir. Özellikle yazma ve konuşma becerisiyle ortaya koyulan yazılı ve sözlü anlatım ürünleri başkaları tarafından görülebilecek ortamlarda paylaşılmalıdır. Bu paylaşımların sınıf içi olanları, yapılan hataların düzeltilmesi ve öğrenmenin denetlenmesi için önemliyen farklı platformlardaki paylaşımlar öğrencilerin ortaya koydukları ürünlerin takdir edilmesi ve pekiştirilmesi açısından önemlidir. Teknolojik ortamlar bu imkânları öğrenciye sağlamaktadır.
- Ödev yapılırken okul dışı bir ortamda öğretmenle veya grup arkadaşları ile anlık iletişimin sağlanmasının gerektiği durumlar olmaktadır. Bu gibi durumlarda teknolojik araçların entegre edilmesi son derece önemlidir. Örneğin bir yazı çalışmasında yazılan bir sayfalık yazının içeriğine ilişkin öğretmeninden görüş almak isteyen bir öğrenci, teknolojinin sunduğu olanaklarla bunu çok kolay bir şekilde gerçekleştirebilmektedir.
- Türkçe dersleri için teknoloji kullanımı daha bireysel bir eğitim süreci sunmaktadır. Ancak bu teknolojiler doğru uyarlanabilirse öğrencilerin iş birlikli çalışma becerilerini geliştirebilir.

Web sitelerinin derse yardımcı materyal olarak kullanımının doğru kaynakların paylaşılması, ilgi çekici ödevlerin hazırlanması, okul dışı çalışmalar için kullanılabilmesi ve yazılı – sözlü iletişime ait birçok etkinlik için ortam sağlaması gibi avantajları vardır.

Sosyal ağlar, whatsapp gibi hızlı mesajlaşma servisleri ve padlet gibi doğrudan iş birliğine yönelik duvar uygulamaları bu konularda öğrencilerin birlikte çalışma ve gruba olumlu bir şekilde bağlanma becerilerini olumlu yönde etkileyebilir.

Dezavantajları

- Teknolojik araçları derse uyarlama konusunda ilk dikkat edilmesi gereken konu, teknolojik altyapı ve imkanlar olmaktadır. Eğer öğrencinin oluşturduğumuz dijital ortama erişimi problemlidir ise gereken verim alınamamaktadır. Örneğin dersi küçük ekranlı bir telefonda takip eden bir öğrenci için ders yönetim sistemi üzerinden verilen ödev hazırlama görevi ya da fazla yazı içeren sunumların izlenmesi gibi konular sorun yaratabilir.
- Günümüzde teknolojiye büyük anlam yüklenmektedir ancak teknolojik araçlar sihirli değnek değildir. Burada fark yaratan ayrıntı, bu araçların derste doğru bir şekilde kullanılmasıdır. Özellikle Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinin öğretimi açısından bu araçların doğru bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Burada öğretmenin bu araçları derse uyarlamada yeteri kadar bilgili olması gerekir. Örneğin birçok öğretmen adayı, okullardaki öğretmenlik uygulaması dersinde akıllı tahtadan dersle ilgili bir video izlettikten sonra bu videonun yeteri kadar anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edememekte ya da öğrencinin bunu derste anlatılan konu ile nasıl bağlantılandıracağı konusunda yeterli yönerge verememektedir. Dolayısıyla video ile harcanan zaman gerekli etkiyi sağlamamaktadır.
- Okul dışında verilen ödevlerde ya da bilgisayar laboratuvarı gibi alanlarda öğrencilerin yaptıkları işlemlerin ya da girdikleri sitelerin kontrolü zorlaşmaktadır. Örneğin verilen bir ödevi öğrenciler uygun olmayan bir siteden kopyalayıp yapıştırabilirler, bilgisayar laboratuvarında ders işlenirken öğrenciler dersten kopup farklı sitelere girebilirler. Bunu önlemek için öğretmenin ödevlerde kullanılacak güvenilir sitelerin bir listesini vermesi uygun olabilir. Sınıf içi kullanımda ise öğrencilerin yaptıkları işlemleri takip eden uygulama ve eklentiler kurulabilir ya da öğretmenin öğrencinin ekranına erişebileceği uygulamalar kullanması sağlanabilir.
- Dezavantaj yaratabilecek diğer bir konu öğrencilerin yeterliliğidir. Bir kişinin sürekli olarak sosyal medya ortamlarını etkili olarak kullanması onun dijital teknolojiyi bilgi alışverişi için etkin olarak kullanabileceği anlamına gelmemektedir. Böyle bir durumda Türkçe öğretmenin dil becerisi uygulaması dışında kullanacağı dijital araçların kullanımını da anlatması gerekmektedir. Bu da öğretmen için fazladan zaman ve emek harcaması anlamına gelmektedir.
- Derste kullanılan teknolojik araçlar bazen dersin önüne geçebilmektedir. Eğer teknolojik imkânlar derse verimli bir şekilde uyarlanamazsa bir süre sonra ders anlatımı etkisini kaybederken öğrenci doğrudan dijital materyale bağlı kalabilir. Yani öğrenci “nasıl olsa ders materyaline / sunumuna ulaşabiliyorum” mantığı ile sınıf içi derse ilgisini kaybedebilir.
- Sanal dünya, daha bireyselleştirilmiş bir ortam sunduğu için dijital ortamda sürekli bireysel çalışma yaptırılması sınıf içi etkileşimi azaltabilir.
- Kalem-kâğıtla yazma becerisini ortaya koymanın zihinsel bazı becerilere de etki ettiği bilinmektedir. Bilgisayarda ve mobil uygulamalarda ağırlıklı olarak ders işlenmesi, öğrencilerin el ile yazma becerisini zayıflatmaktadır. Bu nedenle Türkçe öğretmenleri, öğrencilerin el yazısı becerileri üzerinde de durmalıdır.
- İnternette kaynaklara erişim, aynı dosya içinde binlerce kaynağın depolanabilmesi ve öğretmenlerin yüklediği hazır materyaller öğrencilerin kütüphaneden araştırma, basılı ve güvenilir kaynaklara ulaşma becerilerini zayıflatmaktadır. Aynı zamanda bu dijital materyallerin kullanımı konusunda doğru yönlendirme yapılmazsa öğrencilerde intihal sorunu

Web sitelerinin derse yardımcı materyal olarak kullanımında öğretmenin dijital materyali derse nasıl uyarlayacağını bilmemesi, teknolojik altyapının yetersizliği, internet ortamının ödev hazırlamada intihale yol açması, öğretmene fazla iş yükü getirebilmesi gibi birçok konuda da dezavantaj yaratabilmektedir.

ile karşılaşılmaktadır. Buna önlem olarak ödev kontrollerinde Turnitin, İthenticate gibi intihal tarama programları kullanılabilir.

- Dil derslerinde teknoloji kullanımının başarısı biraz da öğrencinin bireysel motivasyonunu gerektirmektedir. Yeni yetişen nesillerin teknoloji ile olan ilişkisi nedeniyle derslere bu araçların entegre edilmesinde çok fazla bir zorluk yaşanacağı düşünülmemektedir. Ancak bilgisayar ya da tableti eline alan çocuğun oyun oynamak yerine o gün verilen yazma ödevini yapacağı motivasyonu sağlamak gerekir. Bunu sağlamak için de eğlenceli etkinliklerle derse ısındırma, dersi başarmanın önemli olduğunu vurgulama, ödev ve görevleri başarı ile gerçekleştiren öğrencilere ödül verme gibi motive edici unsurlar kullanılabilir.
- Dijital ortamlarda yapılan okuma becerilerinde ekran okumaya yönelik beceriler devreye girmektedir. Güneş (2010) ekran okumanın normal okumayı %25 oranında yavaşlattığını ve eğer metin zorlayıcı bir metinse anlamayı da %30 oranında düşürdüğünü belirtir. Dolayısıyla dijital ortamlarda yapılan uygulamalarda ekran okuma yapıldığı göz önüne alınarak uygun okunabilirlik düzeyinde metinler seçilmelidir.

Teknolojik Tabanlı Yöntem ile Dersin Takip Edilmesi

Bu bölümde teknoloji tabanlı bir yöntem olan ters - yüz edilmiş öğretim yönteminin kullanımındaki uygulama deneyimleri anlatılmaktadır.

Sağladığı Avantajlar

- Teknoloji tabanlı ters - yüz edilmiş öğretim, harmanlanmış öğretim gibi yöntemler öğrencilere daha bireyselleştirilmiş bir eğitim olanağı sunduğu için her öğrenciye içinde bulunduğu dezavantajlı konumun etkisini kaldırarak etkin bir şekilde öğrenme fırsatı verir. Örneğin bir öğrenci devamsızlık yaparak dersi kaçırdığında internete yüklenmiş videoları izleyerek konuyu anlayabilir. Öte yandan başka bir öğrenci sınıfta dersi dinlemesine rağmen öğrenmede güçlük çekip daha fazla konu tekrarına ihtiyaç duyabilir. Bu durumda 1 ders saatinde öğretmen konuyu ders süresine bağlı olarak sınırlı sayıda tekrar edebilir. Ancak internet üzerinden öğrenci, sınırsız tekrar olanağına sahiptir.
- Ters - yüz edilmiş öğretim yönteminde öğrenci dersin teorik yönünü evde izleyip sınıfa geldiği için sınıftaki ders saati tamamen uygulamaya ayrılabilir. Temel dil becerilerinin geliştirilmesi için öğrencinin uygulama yapması önemli bir gerekliliktir fakat sınıfların kalabalık olması, ders saatinin yetersizliği gibi konulardan dolayı uygulama yapmak zorlaşmaktadır. Dolayısıyla böyle bir yöntemin kullanılması sınıf içi uygulama için daha fazla olanak sağlamaktadır.
- Akıllı telefonlara da uyumlu olan web uygulamaları sayesinde öğrenciler yer ve zaman sınırlaması olmaksızın dersi takip edebilirler.
- Teknoloji kullanımının olduğu sınıflarda bu tür uygulamaların, yöntemlerin ve web araçlarının derse uyarlanmasının dijital okuryazarlığa yönelik becerilere olumlu etki ettiği görülmüştür.
- Ters - yüz edilmiş öğretim yöntemi ile sınıf içi uygulamalarda iş birlikli yöntemler kullanılabilir. Böylece öğrenciler hem anlamadıkları noktada arkadaşlarından öğrenebilir hem de diğer kişilerin ortaya koyduğu yaratıcı örnekleri görerek yaratıcılıklarını geliştirebilir.

Ters yüz edilmiş öğretim yöntemi; uygulama ağırlıklı bir derse olanak sağlamakta, ders tekrarı için yer ve zamanda esneklik sağlamakta ve sınıf içi zamanın daha etkili kullanılmasına olanak sağlamaktadır.

Dezavantajlar

- Ters - yüz edilmiş öğretim tüm eğitim sürecini terse çeviren bir yapıdadır ve dersin %50'lik kısmı internet üzerinden okul dışındaki sürede gerçekleşmektedir. Dolayısıyla dersi alan öğrencilerden bir kısmı okul dışında bu derslere erişemiyorsa ya da sonradan internete erişimi kaybettiye bu durum dersi uygulama noktasında sıkıntı yaratabilir.

- Dijital okuryazarlık becerileri zayıf olan öğrencilerin derse katılması sıkıntı yaratabilir çünkü uygulama yapılacak derse yönelik beceriler dışında web sitesine girebilme, videoları sorunsuz izleyebilme, dersin öğretmeni ile gerekli durumlarda internet üzerinden iletişim kurabilme gibi becerilere de gereksinim duyulabilmektedir. Bu durumda öğretmenin fazladan zaman ayırıp bu öğrencilerin teknoloji ile yaşadıkları sorunları çözmeleri gerekmektedir.
- İlk olarak öğrencilerin alıştıkları ders işleme ve ödev yapma sistemini kökten değiştirdiği için öğrencilerin sürecin başında derse mesafeli oldukları gözlemlenmiştir. Ancak süre ilerledikçe öğrencilerin bu yeni sisteme alıştıkları ve kendilerini bu yeni sisteme çok çabuk adapte edebildikleri görülmüştür. Bu noktada Özbay ve Özdemir (2014) ve Özdemir (2017)'in çalışmalarında vurgulanan *dil öğretiminde dijital okuryazarlık becerilerinin kazandırılması gerekliliğinin ön plana çıktığı* görülmektedir.
- Ters - yüz edilmiş öğretimde sınıf içi grup çalışmalarında dersin kontrolünü sağlamak zorlaşabilmektedir. Burada kontrolü sağlayıp ders öncesi izlenen video ile ilgili etkinliklerin eksiksiz olarak yapılmasını sağlamak gerekir.
- Ters - yüz edilmiş öğretim yönteminin uygulamasında yaşanan problemlerden bir diğeri de öğrencilerin ders izleme konusunda dürüst davranmamaları hususudur. Bazı öğrenciler konu ile ilgili videoları izlemediği halde sınıf içi uygulamalarda bunları izlediklerini beyan etmektedir. Bunun önüne geçmek için öncelikle ders videolarının içine rastgele bir yerde sınıf içi uygulamaya getirilecek bir görev verilmesi uygun olabilir. Bunun yanı sıra ders için oluşturulan bu web sitesine öğrencilerin giriş ve çıkış zamanlarını kaydeden bir eklenti de kurulabilir. Böylece öğrencilerin izledikleri düşüncesiyle daha sistemli bir şekilde derse girmeleri ve verilen görevleri daha eksiksiz bir şekilde uygulamaları sağlanabilir.
- Ters - yüz edilmiş öğretim yöntemi tüm beceriler için kullanılamayabilir. Yöntemin kullanılması için tasarlanan süreçlerin teori ve uygulama boyutlarının olması gerekir. Örneğin yazma becerisi için son derece uyumlu olan bu yöntem dinleme becerisi için uygun olmayabilir.

Ters yüz edilmiş öğretim yönteminin uygulamasında teknolojik altyapı yetersizliği, öğrenciler ders videolarını düzenli takip etmemeleri, teknik konudaki sorunların öğretmenin iş yükünü arttırması gibi sorunlar yaşanabilir.

Dil Öğretiminde Teknoloji Kullanımının Gelişimine Yönelik Bir Gelecek Perspektifi: Arttırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Sınıfları

Sanal gerçeklik (Virtual Reality), gerçek yaşam ortamının bilgisayar tarafından üretilen bir simülasyonu yani yeniden yaratılmasıdır. Kullanıcıya, simüle edilen gerçekliği ilk elden tecrübe ettiğini hissettirerek, öncelikli olarak görme ve işitme duyularını harekete geçirir. Arttırılmış gerçeklik (Augmented Reality) ise bilgisayarla yapılan sanal bir görseli, onunla etkileşime girme yeteneği ile daha anlamlı hale getirmek için mevcut bir gerçekliğin üzerine yerleştiren bir teknolojidir. Yani sanal gerçeklik, bireyleri tamamen gerçek hayattan kopararak üç boyutlu sanal bir ortamda onların duyularına hitap ederken arttırılmış gerçeklik, gerçek dünyaya sanal bir görüntünün yerleştirilmesi teknolojisini ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle sanal gerçeklik gerçekliği olduğu gibi sanal dünyaya aktarırken arttırılmış gerçeklik ise sanal ürünleri gerçek dünyaya taşımaktadır (Somyürek, 2014; Çetinkaya ve Akçay, 2013; Haydar, vd., 2011).

Sanal gerçeklik, gerçek yaşam ortamının veya durumunun bilgisayar tarafından yaratılan bir simülasyonu iken arttırılmış gerçeklik, bilgisayarla yapılan sanal bir görseli, mevcut bir gerçekliğin (örneğin içinde bulunduğunuz sınıf ya da oda gibi) üzerine yerleştiren bir teknolojidir.

Sanal gerçeklik, yeni araçlar ve programlar bağlamında değil; tamamen yeni bir kavram alanı, insan-bilgisayar ara yüzlerinde bir paradigma değişimi ve bilgisayarları kullanmanın temelde farklı bir yolu olarak ele alınmaktadır. Bu konuda ders esnasındaki bir takım kavramların şu şekilde değişime

uğradığı görülmektedir. Bunlar: “resim → yer, gözlem → deneyimler, kullanım → katılım, ara yüz → öğrenme ortamı” şeklinde ifade edilmektedir (Schweinhorst, 2002). Yani sanal gerçeklik kullanılan bir dil dersinde resimler duyuların uyarılmasıyla bir yere yapmış olduğunuz gözlemler ortamda bulunuyormuş hissi verdiği için deneyime, dil kullanımı ortamda bulunma durumundan dolayı iletişime, katılım ve ara yüz olarak gördüğümüz sanal ortam da öğrenme ortamına dönüşmektedir. Sanal gerçeklikle öğretmen, öğrencileri o an içinde bulunamayacakları bir ortama sokup gerekli iletişim becerilerini ortaya koymasını sağlayabilir (Pilgrim ve Pilgrim 2016).

Sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılabilmesi için öncelikle teknolojik araçlarının temin edilmesi gerekmektedir. Sanal gerçeklik, öğrenciyi ortamdan tamamen soyutlayacağı için görüntüyü sağlayan sanal gerçeklik gözlüğü, kulaklık ve mikrofon donanımlarını sağlamak gerekir. Bir de Türkçe öğretimine yönelik etkin bir programın yazılması bu teknolojilerin kullanımı için gereklidir.

Şekil 15: Sanal gerçeklikle bir restorantta Japonca iletişim etkinlikleri.

<https://www.youtube.com/watch?v=m5h8iWLto8> adresinden erişilmiştir. Erişim tarihi: 23.05.2019

Arttırılmış gerçeklik ise gerçek ortamdaki kopmadan üç boyutlu nesnelere getirdiği için Türkçe öğretiminde süregelen bir iletişim sürecine sanal bir karakterin eklenmesi gibi amaçlarla kullanılabilir. Sınıf içi uygulamalarda öğrencinin ders ortamından kopmadan etkinliği yapması ya da işbirlikli olarak yapılacak etkinlikler için arttırılmış gerçeklik uygulamaları daha tercih edilebilir (Çetinkaya ve Akçay, 2013). Aynı zamanda sanal gerçekliğe göre daha az teknolojik araç – gereç gerektirdiği için kullanımın daha kolay olduğu düşünülebilir. Örneğin Tülü ve Yılmaz (2012) akıllı telefonlara eklenti kurarak sınıf içinde bu teknolojinin uygulanabileceğini belirtmektedir. Bunlar dışında arttırılmış gerçekliğin sosyal ilişki kurma becerisinden eleştirel düşünme becerisine kadar birçok alanda öğrenciye yarar sağladığı da ifade edilmektedir (Somyürek, 2014). Türkçe öğretimi için kullanılacak bir uygulama çeşidi olan arttırılmış gerçeklik hem ana dil olarak hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tüm beceri alanlarında kullanılacak bir uygulamadır.

Şekil 16: Arttırılmış gerçeklikle gerçek ortama yerleştirilen bir garsona İspanyolca sipariş veriliyor. (<https://www.youtube.com/watch?v=KmSN3-KG6cg&t=27s> adresinden erişilmiştir. Erişim tarihi: 23.05.2019)

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z. (2001). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, 1(11), 92-97.
- Al, U. & Madran, R. O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271.
- Baker, E. (2000). Integrating Literacy and Tool – Based Technologies, *Computers In the Schools*. 16(2), 73-89
- Baranovic, K. (2013). *Flipping the first-year composition classroom: Slouching toward the pedagogically hip* (Doctoral Dissertation). Southeast Missouri State University, Missouri.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Publisher: ISTE & ASCD.
- Bersin, J. (2004). *The blended learning book: Best practices, proven methodologies, and lessons learned*. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Cambruzzi, W. L., Rigo, S. J., & Barbosa, J. L. (2015). Dropout Prediction and Reduction in Distance Education Courses with the Learning Analytics Multitrail Approach. *Journal of Universal Computer Science*, 21(1). 23-47.
- Chartrand, R. (2012). Social networking for language learners: Creating meaningful output with Web 2.0 tools. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal (KM&EL)*, 4(1), 97-101.
- Çetinkaya, H. H., & Akçay, M. (2013). Eğitim ortamlarında arttırılmış gerçeklik uygulamaları. *Akademik Bilişim Kongresi*. 23 – 25 Ocak Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

- Davis, R. (2006). Utopia or chaos?: The impact of technology on language teaching. *Teaching English with Technology*, 6(4). Dellos, R. (2015). Kahoot! A digital game resource for learning. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12 (4). 49-52.
- Driscoll, M. (2002). Blended learning: Let's get beyond the hype. *E-learning*, 1(4), 1-4.
- Farah M. (2014). *The impact of using flipped classroom instruction on the writing performance of twelfth grade female Emirati students in the Applied Technology High School Emirate* (Doctoral Dissertation). The British University, Dubai.
- Garrett, N. (1991). Technology in the service of language learning: Trends and issues. *The Modern Language Journal*, 75(1), 74-101.
- Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2004). Blended learning: Uncovering its transformative potential in higher education. *The internet and higher education*, 7(2), 95-105.
- Goertler, S. (2009). Using Computer-Mediated Communication (CMC) in Language Teaching. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*, 42(1), 74-84.
- Gökdayı, H. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi ve kalıp sözler. *Electronic Turkish Studies*. 11(19). 379-394.
- Güneş, F. (2010). Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 1-20.
- Graham, C. R. (2006). Blended learning systems. *The handbook of blended learning*, 3-21.
- Haydar, M., Roussel, D., Maudi, M., Otmane, S., & Mallem, M. (2011). Virtual and augmented reality for cultural computing and heritage: A case study of virtual exploration of underwater archaeological sites (preprint). *Virtual reality*, 15(4), 311-327.
- Karaca, C. (2016). Öğretim teknolojilerinde güncel bir yaklaşım: Ters yüz öğrenme. DOI: <http://dx.doi.org/10.14527/9786053183563.071>
- Karal, H., & Berigel, M. (2006). Yabancı dil eğitim ortamlarının bilişim ve iletişim teknolojileri (BİT) kullanarak zenginleştirilmesi. *Türkiye 'de İnternet" Konferansı Bildirileri*. 21 – 23 Aralık Ankara
- MacDonald, B., Atkin, R., Jenkins, D., & Kemmis, S. (1977). Computer assisted learning: its educational potential. *The national development programme in computer assisted learning. The final report of the director*.
- Mahmoud, S. S. (2013). The effect of using English SMS on KAU foundation year students' speaking and writing performance'. *American International Journal of Social Science*, 2(2), 13-22.
- Moran, C.M. (2014). *Changing Paradigms: A Mixed Methods Study of Flipping the English Language Arts Classroom* (Doctoral Dissertation). Graduate Faculty of North Carolina State University, Raleigh.
- Oliveira, P. R. D., Oesterreich, S. A., & Almeida, V. L. D. (2018). School dropout in graduate distance education: Evidence from a study in the interior of Brazil. *Educação e Pesquisa*, 44.
- Özbay, M., & Özdemir, O. (2014). Türkçe öğretim programı için bir öneri: Dijital okuryazarlığa yönelik amaç ve kazanımlar. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2(2), 31-40.
- Özdemir, O. (2017). Türkçe öğretiminde dijital teknolojilerin kullanımı ve bir web uygulaması örneği. *Electronic Turkish Studies*, 12(4), 427-444.
- Peachey, N. (2015). Tech tools for teachers: Podcasting <http://www.onestopenenglish.com/methodology/tech-tools-for-teachers/podcasting/> erişim tarihi: 24.10. 2016
- Pilgrim, J. (2016). The use of virtual reality tools in the reading-language arts classroom. *Texas Journal of Literacy Education*, 4(2), 90-97.

- Rüschhoff, B., & Ritter, M. (2001). Technology-enhanced language learning: Construction of knowledge and template-based learning in the foreign language classroom. *Computer Assisted Language Learning*, 14(3-4), 219-232.
- Schrum, L. (2005). Technology as a tool to support instruction. *Education World*.
- Schwienhorst, K. (2002). Why virtual, why environments? Implementing virtual reality concepts in computer-assisted language learning. *Simulation & Gaming*, 33(2), 196-209.
- Pilgrim, J. M., & Siegle, D. (2015). Technology learning can be fun and games. *Gifted Child Today*, 38(3), 192-197.
- Singh, H. (2003). Building effective blended learning programs. *Educational Technology-Saddle Brook Then Englewood Cliffs NJ-*, 43(6), 51-54.
- Somyürek, S. (2014). Öğretim sürecinde z kuşağının dikkatini çekme: Artırılmış gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 4(1), 63-80.
- Sweet, R. (1986). Student dropout in distance education: An application of Tinto's model. *Distance education*, 7(2), 201-213.
- Şahin, M. C., & Tekdal, M. (2005). İnternet tabanlı uzaktan eğitimin etkililiği: Bir meta-analiz çalışması. *Akademik Bilişim*, 02-04.
- Tan, M., & Shao, P. (2015). Prediction of student dropout in e-Learning program through the use of machine learning method. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 10(1), 11-17.
- Tevfik, A. (1919) (Latin Harflerine Çev: Kömür, E.). Mekteplerde Projeksiyon, <http://etarih.com/index.php/yazarlar/erol-koemuer-basyazi/381-mekteplerde-projeksiyon>. Erişim: 02.01.2014
- Tülü, M., & Yılmaz, M. (2013). Iphone ile artırılmış gerçeklik uygulamalarının eğitim alanında kullanılması. *Akademik Bilişim Kongresi*. 23 – 25 Ocak Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Vila C. A. (2013). Skype in the EFL class. <http://www.hltnmag.co.uk/aug10/sart01.rtf> erişim tarihi: 24.10.2016
- Vural, B. (Ed.). (2006). *Eğitim-öğretimde teknoloji ve materyal kullanımı*. 3. Baskı. İstanbul: Hayat.
- Warschauer, M. (2002). A developmental perspective on technology in language education. *TESOL quarterly*, 36(3), 453-475.
- Weller, A. (2013). The use of Web 2.0 technology for pre-service teacher learning in science education. *Research in Teacher Education*, 3(2), 40-46.
- Williams, L., Scott, K., & Simone, D. (2015). Socialnetworks: Making nonfiction trend in your classroom . *The Reading Teacher*, 69(2), 181-188.

ÖZGEÇMİŞ

Dr. Öğr.Üye. Osman ÖZDEMİR

1986 Manisa / Turgutlu doğumlu olan Osman Özdemir, ilk ve orta öğretimini memleketinde tamamladı. 2008 yılında Balıkesir Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde lisans eğitimini, 2013 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimini ve 2017 yılında yine aynı bölümde doktora eğitimini tamamladı. Özdemir 2011 – 2014 yılları arasında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde, 2014 – 2018 yılları arasında ise Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Nisan 2018 tarihinde İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde doktor öğretim üyesi olarak çalışmaya başlayan Özdemir, halen bu görevi sürdürmektedir.